

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Quæstio IV. De habitudine decreti divini in danda gratia efficaci.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82969)

posse, si quis cogitet superventura prædeterminationem, quâ positâ, impossibile sit ne fiat eventus. Et sicut si Petrus habeat judicij indifferentiâ de manendo in hoc loco, interim incepatur, ut hic nonnisi maneat, non sequitur Petrum liberâtic manere; ita si post judicium indifferens de agendo, determinor ut nonnisi agam, liberè non ago.

QUÆSTIO IV.

De habitudine Decreti divini, in danda gratia efficacitatem.

Quidquid sit in quonam stet Gratia efficacia, solum in præsenti attendemus ad habituinem Decreti divini, in ordine ad illam dandam, procedetq; Resolutio per hypotheses.

ASSERO 1. *Positâ efficacia intrinsecâ Decreti divini de operatione secutura, non sequitur, obiectum illius decreti quod est auxilium ad talem operationem dandum, sive eo ipso intrinsecè efficax.*

RATIO. Quia efficacia intrinsecâ Decreti divini sit in actu absoluâ ex parte actus (hæc enim verbis differunt) decretum autem absoluâ ex parte actus non infert efficaciam intrinsecam auxili: quia posset Deus decretum tale facere; Volo ut convertantur omnes homines, ubi hæc candela accensa fuerit. Quo casu posito, ipsa candela, ipsa accensio, non habebit efficaciam intrinsecam: immutata enim manebit illius essentia quæ conversionem de se non infert, & tamen tunc erit decretum absoluâ ex parte actus, adeq; intrinsecè efficax.

Respicit hæc Ratio duo principia; primum: quia decretum Dei non immutat rerum essentias. Secundum: quia, nisi implicet, potest Deus facere quodlibet per quodlibet.

ASSERO 2. *Positâ efficacia intrinsecâ decreti divini, de danda gratia que non est intrinsecè efficax, & positâ efficacia intrinsecâ Decreti divini de danda gratia sufficienti, objectum illorum decretorum non distinguentur in ratione entis, virium, operativi &c.*

RATIO. Quia si ita distinguerentur, hoc ipso jam foret illud auxilium intrinsecè efficax.

ASSERO 3. *Si daretur efficacia intrinsecâ, decretum Dei intrinsecè efficax, haberet jam objectum quod diceret plus jam in se, idg. in equalitate oriundâ non ex sola præcise ratione doni.*

RATIO. Quia præcisa ratio doni majoritas, que in illo genere, est majoritas in extrinseco a liquo; majoritas enim ex eo orta, quod detur, quia prævidetur aliquid effectum habiturum est ab intrinseco, nempe à præidente.

ASSERO 4. *Si non datur efficacia intrinsecâ, in casu, cur huic potius detur gratia efficax, non illi, non debet referri in objectum decreti divini, attingentis aliquod connotatum illius auxili.*

RATIO. Quia convertendus non caret connotata non conversione, jam autem non convertendus habet etiam connotata conversionis, u-

terq; pro statu conditionato. Ergo cur huic potius detur gratia efficax non illi, id non debet referri in illa connotata. Ita Aug. lib. ad Simplicianum q. 2. *Si semel, inquit, concesseris potuisse quenquam vel approbari vel improbari ex eo, quod nondum in illo erat, sed quia Deus futurum esse præsciebat, conficitur, cum etiam potuisse ex operibus approbari, que in illo Deus futura esse præsciebat, quantumvis nondum esset aliquis operatus, & omnino nihil adjuvabit, quia nondum nati erant.*

ASSERO 5. *Quod huic potius detur gratia efficax, cum qua est convertendus, non illi, referri debet in decretum Dei selectivum.* Ita August. lib. 1. de Prædestinat. Sanctorum c. 9. *Car autem ipsum potius, inquit, quam illum liberet, inserviabilitate sunt iudicia ejus.* Et nisi hoc assertum tenetur, non poterunt explicari plura loca Augustini.

Talis est inter alia lib. 1. ad Simplicianum qu. 2. titulo marginali, si Præscientia. Textus sic habet: *Si propterea solum dictum est non volentis negotiis, currentis sed miserentis est Dei, quia voluntas hominis sola non sufficit ut justè recteque, voluntatis, nisi adjuvemur misericordia Dei (en Augustinum non contentum etiam operibus ex misericordia profectis) posset & hoc modo dici, igitur non miserentis est Dei, sed volentis est hominis: quia misericordia Dei sola non sufficit, nisi consensus nostræ voluntatis addatur.*

At illud manifestum est, frustra nos velle nisi Deus misereatur, illud autem nescio quomodo dicatur, frustra Deum miseri nisi nos velimus. Hic locus, ut dixi, non potest intelligi quod loquatur, de operibus naturalibus: loquitur enim de operibus profectis ex misericordia, adeoque ex gratia. Non loquitur etiam hic Augustinus contra eos, qui post opera nonnisi naturalia tum primum requirebant gratiam: quia argumentum ex loco Apostoli desumptum, etiam contra supernaturalia opera videntur tenere; nam etiam tunc non tantum miserentis id est Dei, sed & volentis hominis.

Non loquitur etiam Augustinus, ut excludat consensum vel disensem qui sit in nostra potestate: quia illum alias repetitio adstruxit. Ergo intellexit Augustinus solam misericordiam Dei selectivam sufficere: eo quod illa selectione non pendeat à nostro consensu conditionato, tanquam determinante ut hoc feligatur, damnabiturq; vi hujus asserti propositio, quam damnat Augustinus, nescio, inquit, quomodo dicatur frustra Deum miseri nisi nos velimus, damnabitur autem: quia quamvis nos velimus conditionate, si ille non feligat, non est futura conversio.

Non minus expressè id habetur Enchir. ad Laurent. cap. 95. ubi explicans illa verba: Quæcunque voluit fecit: *Quod utique (inquit) non est verum, si aliqua voluit & non fecit, & quod est indignum, id est non fecit, quoniam ne fieret quod voluerat Omnipotens, voluntas hominis impedivit.* De Genesi ad literam lib. 11. cap. 9. *Sed posset;* inquit,

(P) 2 inquit,

inquit, etiam ipsorum voluntatem in bonum convertere quoniam omnipotens est. Posset plane cur ergo non fecit? quia noluit. Cur noluerit penes ipsum est. En Selec*tion* significata per Ly cur noluerit penes ipsum est.

DIFFICULTAS I.

Quare si: Decretum diuinum in opere salutis.

Affirmat Gonet Tomo 3. de voluntate Dei disp. 5. esse prædeterminatum. Occurendum est illius doctrinæ fermè per ea, quæ in prima parte adlata sunt, obremerandoq; Sanctæ Sedi, non attingetur objectum illius decreti, quod est gratia efficax, sed ipsum Decretum.

Punctum Difficultatis 1.

Demonstratur ex Scripturis & Auctoritate Doctorum, voluntatem Dei in opere salutis esse prædeterminatum.

Affirmat Gonet Tom. 3. de volunt. Dei, disp. 5. §. 2. Ista quæ h̄ic adferentur, supponent dicta h̄ic immediate defendendo, quod Deus in collatione gratiæ efficacis utatur scientiæ conditionatæ. Supponent ulterius & dicta 1. parte disp. & 4. & 5. Ad solutiones Argumentorum accedendum.

Objicit ille §. 2. Scriptura sæpè docet voluntatem Dei, esse efficacem & infallibilem, ut ei resisti non possit saltem in sensu composito, & potentia consequenti, id est, ut cum illa, non possit componi & conjungi actualis resistentia, sed hoc non potest verificari, si Deus, circa nos, actus liberos, non habeat Decretum ex se efficax, id est, ex vi sua infallibiliter inferens, & causans liberum nostræ voluntatis consensum, sed tantum pure indifferens, & expectans determinationem liberi arbitrii, ac conjunctum cum morali tantum motione, & excitatione. Ergo. Minor videtur evidens. Omnis enim concursus indifferens, omnisq; motio moralis, quæ non efficit, sed expectat consensum & determinationem liberi arbitrii, talis est, ut ei resisti possit, etiam in sensu composito & potentia consequenti. Omne enim objectum creatum præter Deum visum, non potest voluntatem determinare.

RESPONDETUR. Concedendo Majorem. Si enim potest Deus pro causis liberis, feligere auxilium, cum quo prævidet infallibiliter secuturam operationem, & si etiam necessitare illam potest prædeterminando, & etiam de causis necessariis disponere ad libitum, indubie infertur, voluntati Dei nec liberas causas posse resistere, nec necessarias, unde & locum de correptione & gratia cap. 14. non interpretamur quidem de Prædeterminatione, interpretamur tamen de selectione auxilii, quod prævidetur

eventum habiturum, ut verum sit, Deo velente salvum facere, nullum humanum resistit arbitrium. Cæterum hæc Major, etiam per Thomistas concordatidebet cum decreto Tridentini censentis, gratiæ Dei resisti posse, eamque abjici, quod decretum procedere de gratia effaci, alibi ostensum.

Quod attinet ad Minorem, non explicat se objiciens, an loquatur de statu conditionato, an vero loquatur de statu absoluto, in quo vel maxime efficacia voluntatis divinae relucet. Siloquatur de statu absoluto, cùm pro illo statu admittamus absolutum Decretum de dandis prærequisitis, absolutum item Decretum selectum auxilii, quod prævisum est, eventum habiturum, immerito supponit in minori Gonet, quod admittamus Decretum tantum pure indifferens, & expectans determinationem liberi arbitrii, cum potius eam inferat. Immerito etiam supponit, quod nos auxilia Dei cum moraliter tantum motione conjuncta admittamus, cum admittamus gratias coëfficientes, quemcumque actum, sicut oportet. Negamus ulterius, quod posito selectivo Decreto, auxilium selectum non efficiat, sed exspectat et consensum nostrum. Hinc ex vi hujus Principii, neganda est minor, cum suis probationibus, cùm argumenta afflant aliquid quasi doctrinam à nobis, quod tamen non docetur, admittimus enim motiones morales, sed non solas.

Quodsi Minor procedat de statu conditionato. Negatur Deum antecedenter ad determinationem conditionatam ponibilem, cum auxilio conditionatè dando, voluntateq; divina conditionatæ, de qua suprà, velle aliquid determinatè. Hinc concedo Majorem, voluntati divinae resisti non posse si aliquid determinatè velit, si autem nolit aliquid determinatè, non potest dici, quod rei resistatur. Sed negamus antecedenter ad determinationem condonatam creaturæ, ponibilem cum concursu divino, velle aliquid Deum determinatè. Et quavis nos concedamus, quod auxilium illud antecedens, consensum conditionatum, sit hoc sensu indifferens, quia non determinat, ut hoc non nisi velit conditionatè voluntas, nihilominus docemus, quod idem auxilium efficiat illam determinationem, nec exspectat illam, quasi solis viribus arbitrii ponendam, cùm revera in eam coëfficiendo influat.

Auctoritas S. Thom. quam inibi citat Gonet, ex prima parte q. 105. art. 4. hoc solum vult, quod à nulla re necessitatur voluntas, nisi à Deo clarè viso, & si hoc velit præstare prædeterminationem, quod præstat Deus visus, sicut Deus visus necessitat voluntatem, ita & prædeterminationem necessitatibus.

INSTAT Gonet. Sæpè Scriptura meminit traditionis, immutationis, & apertiois cordis, quæ omnia explicari non possunt, si non ponatur

R. P.
THEML
zia nowis
Tom. I: e
D. V

tur decretum prædeterminatum, nam quod ab alio determinatur, ab illo veluti trahitur, non verò illud trahit, & in nostris Principiis, non potest Deus convertere hominem, nisi ipse homo, pro sua libertate, determinando Dei concursum, traxerit Deum. Si divinum decretum non efficit in corde hominis consensum, sed illum ab humana voluntate supponat, vel exspectet, quomodo Deus immutat voluntatem hominis, facitque ex nolentibus volentes, ut loquitur August. epist. 107. nec sit hæc mutatio per solam gratiam moraliter excitantem, cùm illa intus in corde, nec operetur, nec determinet infallibiliter consensum. Denique apertio cordis, significat consensum liberi arbitrii. Si Deus, per suum decretum, & per gratiam ab illo derivatam, non efficit consensum, sed ut ab humana voluntate ponatur, exspectet, non potest dici aperire cor hominis per suam gratiam.

R E S P O N D. Etiam hic non distingue obiectem inter statum ab solutum & conditionatum. Si enim res procedat de statu ab soluto, nego quod decretum de dandis prærequisitis, & absolute selectivum auxili, quod præsum est eventum habiturum, sit pure indifferens, illudque selectum auxilium per nos præcedit concursum creaturæ, & actum, vi cuius selectionis, trahit Deus, ad consensum ab soluto, non verò trahit, isteque est mirus natus, de quo Augustinus lib. contra duas epistolas Pelagianorum, quo Deus intus, in ipsis hominum cordibus operatur, nec hoc selectivum decretum supponit & exspectat consensum creaturæ absolutum, sed illum facit, & per hoc selectum auxilium, vertit Deus, & inclinat cor, quo voluerit, & ex repugnantibus facit consentientes, quod ipsum selectum auxilium, non tantum morales excitationes involvit, sed & influxum, in genere coëfficientis, quo ipsum consensum efficit, non exspectabat ab humana voluntate.

Sicutem res sit de consensu conditionato, negamus quod antecedenter ante objectum Scientiae conditionata, velit Deus determinatè adhanc partem trahere salvâ libertate, si non trahit, verum adhuc erit, quod dum trahit, infallibiliter convertat, & licet auxilium conditionate dandum, nonnisi pro sequenti signo importet determinationem sui concursus, quia tamen, hanc ipsam determinationem, coëfficit ipsumius auxilium conditionate dandum, ideo adhuc illa conversio tribuenda Deo, adeoque etiam pro statu conditionato, nemo potest venire ad Deum, nisi Pater traxerit, tractione collativa auxilii conditionate dandi, influxuque in actum conditionatum voluntatis, licet non trahat tractione prædeterminativa.

Rursus, Negamus quod auxilium conditionatè dandum, supponat vel exspectet consen-

sum conditionatum gratiosum, coëfficit enim illum, multò magis non supponit consensum naturalem, quia hic est error Semi-Pelagianorum à nobis rejectus. Nec pro statu conditionato, ex nolentibus, facit Deus volentes antecedenter, quia ante ipsam determinationem conditionatam, nec volitio, nec nolitio possunt supponi determinata, cùm ante determinationem conditionatam præcedat solum statutus possibilitatis, qui nihil determinati importat, sed solum posse nolle, posse velle.

A D D O, quod antecedenter ante consensum conditionatum, licet sit indifferens auxilium, hoc sensu, ut repetitò dictum, quod non determinat ut hoc nonnisi velit voluntas, sed non est indifferens ad hoc, ut sive cum illo, sive sine illo, ponatur consensus conditionatus gratiosus, cùm asseramus, impossibile esse, consensum gratiosum etiam conditionatum ponit, & non à gratia conditionatè danda. Qui ipse consensus conditionatus licet non subit antecedenter aliqui tractioni determinata, subservit tamen ut pro statu ab soluto, salvâ libertate, possit Deus pro hac parte determinatè trahere decreto suo selectivo, & auxilio selecto. Quia tamen subservit ita illi traditioni; ut liberum sit eligere Deo illam gratiam, vel non eligere, cum qua prævidebatur securus eventus, hinc non ideo salvamur, quia pro sua libertate determinavit se homo, etiam cum auxilio gratiae, sed quia traxit eum & elegit Deus, medio illo auxilio, quod si voluisse, potuisse non dare, & si non dedit, non consenseret actu voluntas.

Conceditur Probationi Tertie. Deum, ut habetur Ezech. 36. facere ut faciamus, præbendo vires efficacissimas voluntati, ut ait Augustinus lib. de Gracia & libero Arbitrio, cap. 18. quod exequitur, tum ipsa collatione auxiliorum, cum quibus solis, possibile est operari, tum selectivo decreto, & selecto auxilio, quod est efficacissimum, quo posito, infallibiliter est securus eventus, licet id non faciat prædeterminative. Quod ipsum auxilium non supponit nec exspectat consensum, sed & pro statu conditionato, & pro statu ab soluto eundem causat; & licet dicatur determinari à creaturâ ad speciem aetatis, determinatur tamen determinatione posita ex auxilio gratiae, sive illa sit determinatio transitiva, sive intransitiva, de quo dictum supra, contra Gonet. Decretum Lugduncensis Ecclesie non plus vult, quam quod ex adjutorio gratiae proficiatur, quod homines, salvati & salventur.

Conceditur confirmationi, quod voluntates nostræ ita comparentur ad Deum, sicut lutum ad sigillum, debetq; voluntas nostra efformari & præveniri à Deo in sua efficacia, sicut lutum à figulo, similitudine non in hoc stante, ut determinetur, ad hanc nonnisi formam v. g. con-

(P) 3 sen-

sensus, sed in hoc, quia sicut lumen ut figuretur, indiget principio altiori figurativo, ita & nos auxiliis gratiae, & sicut positâ aptitudine ad figurari, non est in potestate luti, feligere hanc vel illam formam, ita nec est in potestate voluntatis, cuius prævîlii sunt conditionati consensus & dissensus, feligere sibi auxilium, cum quo sit infallibiliter operatura, sed id ad Dei misericordiam spectat. Et sicut principium motûs non est in Instrumento, sed in Artifice, ita & Principium motûs supernaturalis habetur à gratia, nec debet homo gloriari ex eo, quod recte operatur, quia ipsum illud operari, est ex gratia, licet non prædeterminante, completere tamen ut possit operari sicut oportet, ex præsupposita prædeterminativa gratia, non illâ Thomistica, sed prædeterminativa, per gratias quæ sunt in nobis, sine nobis. Et hanc necessitatem gratiae, expressit & Arausicanum & S. Thom. 3. cont. gent. cap. 147. & cap. 148. *Causante in nobis Deo nostra opera, secundum modum nostrum, qui est ut voluntarie & non coacte agamus, sed inde non sequitur quod causet prædeterminativa.*

Conceditur ultimo argomento, quod qui Spiritu Dei aguntur, hi filii Dei sunt, & quod vera sit Propositio August. de corrept. & gratia, cap. 2. *Aguntur ut agant, non ut ipsi nihil agant*, unde perly aguntur, significatur, non tantum moralis excitatio, sed etiam significatur influxus coëfficientis gratiae quæ sunt in nobis sine nobis: sed hæc omnia fieri possunt sine Thomistica prædeterminatione, cui ipsi coëfficient gratiae, conceditur motio Physica, quæ Physice appetit, non quidem prædeterminativa, sed complendo, ut homo possit agere supernaturalia, & seleto auxilio faciendo, ut actu, pro statu absoluto operetur. Hinc verum est, quod docuit S. Thomas super epist. ad Roman. cap. 8. *Quod per hoc non excludatur, quin viri spirituales se moveant, per voluntatem & liberum arbitrium, quia ipsum motum voluntatis, & liberi arbitrii, Spiritus Sanctus in eis causat, sed quomodo?* Interpretantur Thomistæ, prædeterminativa causat, ut hoc non nisi operetur voluntas, nos autem dicimus, quod causet oblatione auxilii cooperantis, causet item selecto suo auxilio.

Quæ mens sancti Augustini in presenti?

Conceditur, quod secundum Augustinum, homo non possit divinæ voluntati resistere, si enim feligit auxilium, cum quo prævidetur infallibiliter consensus Petrus, impossibile est quia consentiat, sed ad hoc non requiritur Prædeterminatio Thomistica.

Conceditur. Docuisse S. Augustinum, quod Deus in sua Prædestinatione futura facta præsciat, hoc est, quod & initium salutis, videat Deus esse dependens à Prædestinatione, hoc

est, decreto dandæ gratiae: rursus in Prædestinatione præscit futura, quia post prævîlos contentus & dissensus nostros conditionatos, feligit pro libertate auxilia, prædestinat ad salutem, in qua prædestinatione & selectione videt futura, hæc ea videre possit etiam in veritate illorum objectiva, de quo vide 1. parte disp. 4. num. 107.

Conceditur, quod pluribus locis docuerit Augustinus, quod Deus gratiâ efficaci corda hominum indeclinabiliter, & infallibiliter trahat, sed inde non sequitur debere dari efficaciam prædeterminativam: cùm sufficiat dari selectum auxilium, hoc autem ex suppositione, quod sit operaturum, impossibile est ut non operetur, quod solum expressit Augustinus de Prædest. SS. cap. 8. Selectum enim auxilium à nullo duro corde rejicitur, id est quippe tributur, cordis duritia primitus auferatur.

Conceditur, Infallibilitatem consensus, reducere Augustinum in divinam Omnipotenciam. Quia ipsa ratio virium, & ratio operativi, electio suum, habet, simpliciter ab Omnipotenti, reducit item in supremum dominium, qui a divina est potestatis non nostræ, feligere auxilium, quod prævidetur eventum habiturum, & electio, indicatur ab Augustino lib. de corrept. & grat. cap. 14. Dominatur item Deus, ex lib. de grat. & lib. arbit. cap. 20. voluntatibus hominum, quia nisi ille dederit gratiam, non potest homo assequi beatitudinem, nec salutis initium, dominatur item selectione auctilii, quia selectione positâ, impossibile est non sequentium, & licet hæc electio præfuit ponat scientiam conditionatam, quia tamen non illa placientia, sed beneplacitum Dei conseruit auxilium, quod prævidetur eventum habiturum, conferre que illud non est in potestate hominis, hinc debet id referri in dominatur non Dei, quia dominatur voluntatibus.

Conceditur, quod vult Augustinus lib. ad Simplic. q. 2. quod inquam effectus i niseritudo Dei, non potest esse in hominis potestate. Nam non est in potestate hominis feligere sibi auxilium, & si illud prævidetur eventum habiturum, non frustra Deus miseretur, cùm jam, nec si impossibile, quod homo nolit, si prævidetur voluntarius.

Conceditur, Facere Deum, ex nolentibus, tunc ob collationem auxilii quod facit, ut cùm noluerimus sicut oportet, velim iste ut oportet, & ratione selecti auxilii, quod si prævidetur eventum habiturum, ut cùm voluntate, impossibile est ut non velit, idemque habet, August. epist. 107. ad Vitalern lib. 1. con. duas ep. illi Pelag. cap. 19. & lib. de grat. & lib. arb. unde cùm per nos, quidquid intimum est in nostra voluntate, ex ejus finu, quia ex ejus consilio & ejus selectione pro statu absoluto nascitur, ita me.

R. P.
THEML
zia nows
Tom. Ie
ID. V

meritoque supponit Gonet, quod præter motionem moralem in nostris principiis non sit admittenda coëfficiencia gratiæ, quâ ipse motus voluntatis producatur. Salvâ tamen Auctor: Augustilib. de spiritu & Lit. c. 31. Legimus, non est potestas nisi à Deo, non autem legimus, non est voluntas nisi à Deo, & rectè scriptum non est, quia verum non est. Et tamen per oppositos non est voluntas nisi à Deo, quia non est nisi à prædeterminatione, faciente, ut non nisi velimus.

Conceditur Confirmationi, quod Deus habeat inclinorum cordium omnipotentissimam potestatem, quia habet potestatem seligendi auxiliis, infallibiliter operatur, ratione cuius selectionis verificatur quod voluit Augustinus, l. 2. contra duas ep. Pelag. c. 2. verificatur inquam, quod Deus cor Assveri, transitum, ab indignatione ad lenitatem.

Conceditur Confirmationi ampliori, quod etiam Pelagius admisit illustrationes, & propositiones objecti, sed non admisit has illustrationes, profectas ab auxilio sicut oportet, agnoscamus nos. Rursum, præter auxilium illustrationis requirimus auxilium supernaturale coëfficiens ipsum actum v. g. fidei, qui consequitur ipsam illustrationem.

Quid de mente S. Thomæ?

Conceditur. Quod S. Thomas & nos cum illo, non reducamus libertatem nostram, in proximam causam v. g. nostram solam voluntatem, sed etiam in Causam Primam, à qua oritur nostra libertas, idque ex pluribus capitibus, nam ipsam potentiam liberam creavit. Rursum. Decretum fecit de indemni servanda libertate, item aptavit auxilia, quæ non inferant vi suâ ut non nisi hoc, homo operetur. Ex suppositione tamen selectionis auxillii, facit infallibiliter operari. Et hoc significavit S. Thom. 6. Metaph. lect. 3. Causalitati cuiuslibet alterius cause, subditur solum quod effectus ejus sit, quod vero sit necessariò vel contingenter, dependet ex causa altiori, quam causam altiore interpretantur Thomistæ prædeterminationem, nos interpretamur offerentem auxilia non necessitantia, & seligentem talia, cum quibus infallibiliter secutura est operatio. Locus super primo Perihermenias, lect. 14. solum ostendit, & potentiam libertatem, & auxilia non necessitantia, à divina voluntate originari, quæ ipsa auxilia, providentur nobis à Deo, & non à nobis met ipsiis, ut docet 1. par. q. 22. ar. 4. Et licet causa prima habeat in se vim cauandi libertatem nostrorum actuum, licet item non exspectet, nec supponat effectum, quem non causet, nec præveniat; sed negamus hoc cauare, hoc prævenire, esse prædeterminationem. Conceditur ultius habere in se Deum, vim & principium servandi libertatem, sed adhibitis compossibilibus mediis ejus servandæ.

Negatur autem hoc medium compossibile, esse prædeterminationem.

Conceditur Confirmationi, id quod docet S. Thom. 1. ad Annibald. dist. 47. q. unicâ, art. 4. quod Deus rebus producendis, modum prædeterminarit. Sed hæc prædeterminatione modi agendi, verbo quidem convenit cum prædeterminatione Thomistica, sed non re, hoc enim solum vult, quod Deus fecerit decretum, deservanda indemni libertate, de dandis auxiliis non necessitantibus &c. Et quamvis prædeterminaverit Deus dictis sensibus modum libertatis, non eam necessitavit: quia cum decreto illo de servanda libertate, cum decreto item de dandis auxiliis non necessitantibus, compossibilis est libertas, immo per illa formatur, sed non prædeterminavit modum libertatis prædeterminatione Thomistica, quia illa ut probatum alibi, incompossibilis est cum libertate. Certè S. Thom. explicans propositionem Damasceni lib. 2. c. 30. dicentis, omnia quidem præconoscit Deus, non autem omnia prædeterminat, ait 1. part. q. 23. ad 1. art. 1. ad 1. Damasceni, nominat prædeterminationem impositionem necessitatis. Si prædeterminatione est impositione necessitatis, quomodo prædeterminat ad modum agendi liberè. Explicans autem quomodo prædeterminatione est impositione necessitatis, addit, sicut est in rebus naturalibus, quæ sunt prædeterminatae ad unum. Cum ergo prædeterminatione illa quam admittunt Thomistæ sit prædeterminatione ad unum, erit impositione necessitatis, non verò determinatio ad modum agendi liberè.

Conceditur secundum Principium doctrinæ S. Thom. quod ille, ut conciliat libertatem cum gratia, recurrit ad efficaciam divinæ voluntatis decernentis, non solum substantiam actus, sed etiam modum libertatis, negat tamen quod Deus exequatur hoc suum decretum, mediâ prædeterminatione Thomistica, quia hæc incompatibilis cum libertate, sed exequitur illam auxilio selecto, quod confert, est adaptare causam contingente, quod vult S. Thom. Opus. 2. cap. 140. verificaturq; ratione decreti de servanda indemni libertate, ratione decreti de dandis auxiliis non necessitantibus, illud quod docet Sanctus Thom. Non igitur propterea effectus voluti eveniunt contingenter, quia causa proxima sunt contingentes, sed propterea, quia Deus voluit eos contingenter evenire, contingentes causas ad eos præparavit. Certè autem prædeterminatione, non est causa contingens, quia nec indiferens.

Conceditur, quod Deus non tantum prædefinit & causet substantiam libertatis, sed & modum illius, non quidem prædeterminationem, sed medio auxilio suo, influendo in ipsum modum, & motum libertatis, ex quo etiam sequitur, quod non mediata tantum, sed & immediate proximè, causet nostram libertatem, hinc per

(P) 4 nos,

OD
: Ki
Z:

nos, secundum dicta S. Thom. 3. con. gent. c. 89. non tantum in nobis Deus causat virtutem voluntatis, sed & ipsum velle, quod perficit selecto suo auxilio, coëfficiente illum motum, & hoc est illud, quod interius exhibet Deus, solusque Deus aptat voluntatem, qui solus potest illam immutare collatione & selectione auxilii. Sed nego quod istius aptate, genuinus sensus sit: prædeterminare, ut vi prædeterminationis, hoc non nisi velit voluntas: & non solum confert gratiam moraliter excitantem, sed confert principium, non quidem prædeterminativum, coëfficiendum tamen, sequiturque ut infallibiliter velit & operetur id voluntas, quod vult illam velle & operari Deus. Unde secundum quod vult S. Thom. primâ parte quæst. 105. ar. 4. inclinat Deus in bonum, tanquam primus movens, selecto auxilio, cuius selectio, est propria, primo moventi.

Conceditur reliquis testimonis S. Thom. quod ut vult q. 6. de malo ar. unico ad 3. quod inquam, propter naturam voluntatis motæ, quæ in differenter se habet ad diversa, non inducitur necessitas, sed quomodo in differenter se habet, si ei conjungitur prædeterminationis?

Conceditur item cum dictis 1. 2dæ q. 112. ar. 3. in Corpore, quod præparatio gratiæ, habeat necessitatem infallibilitatis, sed negatur, quod hæc necessitas infallibilitatis sit prædeterminationis, sed infallibilitatis, ex selecto auxilio oriundæ, quomodo etiam accipienda est doctrina. q. 10. ar. 4. ad 3. & doctrina 2. 2dæ q. 24. a. 11. in Corpore & Quodlibet. 12. a. 3. Denique negabitur, quod decretum selectivum auxilii, & ipsum selectum auxilium, non moveant voluntatem immutabiliter, nec inducunt necessitatem infallibilitatis ad operandum, licet illa non sit necessitas, ex suppositione antecedenti & prædeterminationis, sed ex suppositione consequenti, & ex infallibilitate oriunda, ex ipso etiam auxilio selecto, cuius felicitatem, præmonstravit scientia conditionata.

Punctum Difficultatis 2.

An rationibus Theologicis prædeterminationis decretum demonstretur?

Demonstrari tale decretum putat Gonet loco supra citato art. 2. Pensandæ sunt hæc, hæc demonstrationes.

Objicit 1. Id quod postulamus à Deo, ex eius gratia beneficioque procedit, non vero ab homine exspectatur vel supponitur. Sed oramus Deum pro nostra voluntatis consensu, determinatione, & mutatione. Ergo talis consensus & determinatio, à decreto divino, & gratia ex illo profluente causatur, non vero ab illo supponitur aut exspectatur.

RESPONDETUR. Si sumatur argumentum

ut sonat, conceditur totum; quia per nos, pro quounque statu, consensus noster, adeoque & determinatio voluntatis, ita causatur à voluntate, ut simul causetur à gratia Dei. Secundum quod autem supponit argumentum, putans nos orare pro voluntatis nostræ determinatione, h. e. prædeterminativo Thomistico decreto, negamus quod sic oremus Deum, & si quis ore, censent nostra principia, illū non exaudi, quia orat ut liberè operetur, libertate destructa.

Conceditur quod Deum oremus, ut nos immetut, & faciat ex nolentibus volentes, sed nego quod oremus, ut nos faciat prædeterminatos, immutat autem nos Deus, gratis quæ sunt in nobis sine nobis, & oblatione selecti auxiliis, quod facit ex nolentibus supernaturaliter, volentes supernaturaliter, & ex nolentibus absolutè, infallibiliter volentes, ratione cuius salvatur id quod petitur in Litanis de Eucharistia, quod nos commoveat Deus ad participationem illius. Quanquam argumentum ex his Litanis non tenet, cum non sint ab Ecclesiis recepta. Quomodo Deus rebelles compellat voluntates, & suprà, contra Gonet, & i. part. dictum.

Conceditur, quod hæc orationes non ad hoc solum fundantur, ut Deus nos excite propriectione objecti, licet & hoc oremus, nec ad hoc ut solum offerat concursum indifferentem, licet & hic sit necessarius, sed quia cum illo non dumfuerit infallibiliter *eventus felix*, oramus Deum, ut selectum auxilium nobis offerat, quod sit consensus actu, & mutatio voluntatis, sive nulla prædeterminatione, ratione etiam cuius selecti auxiliis, impletur id in nobis, quod docet Augustinus 4. ad Bonifacium cap. 6. & 9. Et cum teneamus liberum arbitrium, ne quidem adiutium justificationis esse sibi sufficiens, ideo concedimus quod habet Augustinus c. 18. ad ejus pertinere gratiam, convertere ad fidem, & credimus, non nos ipsos, sed illum, facere quod oremus, dante ipso, ipsum credere, ex cuius auxilio credere proficiuntur, dum jubet ut credamus secundum quod voluit Augustinus de dono persever. cap. 20.

Conceditur Confirmationi cum Augustino de natura & gratia cap. 18. ubi. *Quid sultus quām orare ut facias, quod habes in tua potestate, per nos enim, ne quidem initium justificationis est in nostra potestate, sed in Dei adjutorio.* Negatur autem quod efficacia divini decreti formandi, & gratia ex illo præmanantis selectio sit in nostra potestate, sed pendet à libero arbitrio Dei, formante illud decretum, licet illud non formet, non preconsultat per scientiam conditionatam nostrâ libertate. Nec potest in nostris principiis respondere Deus, quid petit quod est in vestra potestate, & quod ego à vobis exspecto, non enim est in nostra potestate habere Dei auxilium ad operandum necessarium, nec est in nostra potestate decretum sele-

R. P.
THEML
zia nows
Tbm. 1: e
D. V

etivum auxilii, & collatio ipsius electi auxilii, sine quo non sumus operaturi actu, pro statu absoluto. Unde verificatur per nos, quod docet Augustinus epist. 107. ad Vitalem, non nostrum esse, hoc est, non proficisciens ex potestate liberi arbitrii nostri, indépendenter à gratia, ut si veniam, fiat, imò nec id est in nostra potestate gratia Dei adjutā, quia non est etiam ita adjutare voluntatis, feligere sibi auxilium, sed negamus in illa epistola contineri, quod Deo agamus gratias pro prædeterminatione Thomistica, licet putemus eum facere per suum adjutorium, id, pro quo, illi gratias agimus. Negatur item quod Deus non efficiat per suam gratiam consensum & determinationem liberi arbitrii. Vide hoc argumentum solutum primā parte Disput. 5. num. 506.

Objicit 2. Deus promisit Abrahæ fidem gentium, in qua fide includitur consensus, determinatio, & pia motio voluntatis, si autem hunc consensum & determinationem voluntatis Deus non efficiat per gratiam, sed illum exspectet à libero arbitrio determinante indifferenter divini concursus, & gratia moraliter excitantis, Deus promittet aliquid quod non facit, quod est contra Augustinum de Prædestinatione Sanctor. cap. 10.

RESPONDETUR. Si argumentum accipiatur ut sonat, conceditur totum, cùm per nos & consensū, & determinatio prædicatur à voluntate, sed cum coëfficiente Dei gratia, licet illum non faciat prædeterminatione. Locus citatus Augustini, & supra contra Gonet, & alibi in prima parte explicatus est, quod scilicet non in hominum, sed in Dei potestate fides nostra sit, quia nullis auxiliis obtulerit, non ereditur ut operet, & quia non in nostra, sed in Dei voluntate est electio auxilii. Per quod etiam salvatur id, quod voluit Aug. epist. 105. Unde ut homo se facere dicat, quod promiserit Deus, superba impietatis est reprobis sensus, siquidem non ipse homo feligere sibi auxilium, sed Deus illi, nec facit viribus propriis, sed auxilio Dei.

Objicit 3. Gonet. Hæc quæstio, Cur uni detur gratia efficax non verò alteri, est quæstio, quæ non potest solvi per humani arbitrii velle vel nolle, & tamen per nos ita solvitur contra plures auctoritates Patrum.

RESPONDETUR. Etiam per nos hæc quæstio, cur uni detur gratia efficax non verò alteri, non potest solvi, per humani arbitrii velle, vel nolle; nam ut repetitò dictum est, non est in humani arbitrii velle, gratiam habere simpliciter necessariam ad bonum, nec est in potestate humani velle, feligere gratiam, cum quæ infallibiliter ponendus est consensus, & sine ea, non potetur, hæc quæ apud nos, inscrutabilis est responsio. Prævidit Deus respectu Judæ gratias efficaces, respectu S. Petri, deëfficaces, sed cùm præviderit alias gratias respectu Judæ deëffica-

institui, cur uni detur, alterinon detur, per nos enim nulli omnino denegatur, sed de gratia efficaci (appellet illam Gonet si vult gratiam coëfficientiæ) magna est quæstio, cur uni detur, alterinon detur. Negatur enim, omnibus illam offerri. Negatur solum exspectari determinationem arbitrii nostri. Quod autem dicit Gonet: sicut inquirenti, cur sol cum fculnea, producat ficus, & cum olea olivas, facile responderetur, quia concursus solis, ex se indifferens, modificatur in causis inferioribus, in quibus recipitur; ita etiam per nos concursus indifferens, modificatur, in hoc per consensum, in illo per dissensum, quod inquam dicit, non convincit: nam cum concursus solis quicunque ita se habeat, ut non solum possit concurrere actu, sed etiam concursus sit actu, utpote concursus necessarius, qui positis aliis comprincipiis, non potest non agere actu; sed concursus divinus gratiosus, non ita se habet. Nam licet quicunque concursus divinus gratiosus oblatus, possit concurrere actu, non tamen concursus est actu, hinc ut sit concursus actu, dependet ab aliquo alio altiore Principio, & hoc per nos, est, decretum Dei selectivum, quod offert nobis auxilium, non illud, cum quo tantum possum operari actu, sed illud, cum quo, operatus sum actu, qui etiam concursus & decretum indifferens, hoc sensu, (ut alias repetitò dictum) est indifferens, quod non prædeterminet, ut hoc non nisi agat voluntas, sed non est indifferens, quæ sine illius influxu, poni possit, vel ponenda sit, determinatio libera.

Punctum Difficultatis 3.

*Suadeturne Decretum Prædeterminativum
verbis Apostoli: Quis enim de discernit?*

OBJICIT Gonet. Divinum decretum, debet esse ratio discernendi consentientem, à non consentiente. At si illud non sit ab intrinseco efficax, & prædeterminans voluntatem, sed pure indifferens, & à voluntate humana, ad speciem actus determinabile, non potest hoc præstare, sed ad voluntatem creatam reducetur discriminatio, contra illud Apost. 1. ad Corinth. 4. Quis enim de discernit?

RESPONDEatur. Solutionem hujus difficultatis petendam esse ex dictis 1. part. disp. 4. n. 95. Argumento ut hic proponitur occurrendo, id reponitur, quod videatur Minor non attendere ad hoc, quod nostri docent, nam licet admittamus pure indifferens decretum, & etiam concessa hæc phrasa, à voluntate humana, ad speciem actus determinari concursum divinum, quia tamen hæc ipsa ad speciem actus determinatio, non est independens à decretis divinis, hanc ipsam determinationem commit-

tantis, voluntati humanæ, nec independens est à concursu gratiæ, influentis in illam determinationem, & applicatæ à decreto divino, sit ut discretio illa, non possit in voluntatem creatam simpliciter reduci.

Deinde discretio hæc potest duplex cogitari, conformiter ad ea, quæ sunt dicta 1. part. Disp. 5. num. 51. una in genere Causæ & Principiū, & hæc habetur discretio à gratia tantum, alia in genere Causæ Formalis, & hæc habetur, à consensu nostro, non utcunque spectato, sed coëffecto, & comproducto à gratia. Porro huic quæstioni directe. Quis enim te discernit, respondent nostra Principia, discernit gratia, nam in primis est discretio inter importem simpliciter operari sicut oportet, à potente simpliciter operari sicut oportet, hæc habetur, à gratia etiam sufficiente. Ruris est discretio inter operaturum infallibiliter, ab eo, quin non est operaturum infallibiliter, hæc discretio habetur à decreto selectivo auxiliu, quod prævidetur, ventum habiturum. Est discretio inter operantem actu, sicut oportet, à non operantem actu, hæc habetur ab auxilio selecto, non tamen independenter à nostro consensu, sed ex gratia elicito, utita ostendatur, quod in operalutis, merè nos passivè non habemus, cum tamen ipsum opus salutis, sit formalis discretio, verificabiturque dictum Augustini, de gratia, & libero arbitrio. *Non ego autem, sed gratia Dei sum, ac per hoc, nec gratia Dei sola, nec ipse solus, sed gratia Dei, cum illo.*

Conceditur, quod discriminatio effectus, non id, in quo causæ convenientiæ, sed ad id in quo discriminantur, debeat reduci, consequenter discretio, in opere salutis, non reducitur in liberum arbitrium, in quo convenientiæ, discretus & non discretus, sed in auxilium, selectivum decretum, selectum auxilium, & operationem ex illo, reduci debet, & quamvis consentiens, & non consentiens convenient in decreto, de dictis prærequisitis, non convenient tamen in decreto selectivo, auxilio selecto, & ipso consensu ex auxilio illo profecto.

Conceditur Confirmationi Prima, quod formalis discretio, ab eo oriatur, à quo oritur determinatio actus, quantum ad speciem; sed negatur quod illa determinatio, non oriatur à decreto committente illam determinationem creaturæ, & medio auxilio, influente, in illam determinationem, licet illud decretum sit indifferens, hoc sensu, quia non determinatio in hoc non nisi, idque vi illius, fiat, adeoque non determinat suppositione antecedenti, nam illa in 1. par. concedimus auxilio pro statu absolute determinationem ex suppositione consequenti.

Conceditur Confirmationi Secunda, quod ut de dictum decretum sit ab aeterno, ratio dicimenti debet

R. P.
THEML
zianows
Tom. Ie
10. V
15

debeat ex illo, in tempore præparari aliqua gratia, quæ sit causa & principium talis discretionis; & hoc decretum, est decretum selectivum, quod decretum licet sit purè indifferens, quia non est determinativum, ut vi illius hoc non nisi fiat, sed non est purè indifferens, ad dandum absolute auxilium selectum vel non dandum, appeller hanc gratiam, si vult Gonet, gratiam co-efficientis, cuius auxilii concursus in actu primo spectatur, licet indifferens sit, hoc sensu, quia vi suâ non determinat ut hoc non nisi fiat, ex suppositione tamen consequenti, non est indifferens, ut actu ponatur consensus: & licet à principio indifferenti, ex defectu comprincipiorum, non possit oriri discrimen, à principio tamen indifferenti, ex contemperatione ad dominium actionis, potest oriri, de quo supra.

Conceditur quod discretionis quæ sit in actu secundo supponat discretionem in actu primo, habetur quæ hæc discretionis, à consensus simultaneo, non quidem spectato in actu secundo, nam sic sumptus concursus, non distinguitur ab ipsomet a secundo; sed à consensus simultaneo, sumpto in actu primo, potest haberi discretionis in actu primo, de quo in simili vide 1. part. dis. p. 4. n. 121. Quanquam si res sit de discretione formalis, illa non debet haberis eo, quod sit in actu primo, sed à semetipsa ex influxu gratiæ posita.

Postea interjectis aliquibus phrasibus, quæ argumentum non continent, contra Respon-siones nostrorum in hac materia, ponit aliquia Gonet, *Quibus*

Conceditur, Quod liberum arbitrium solum esset causa discretionis, si illa nullo modo procedat à gratia, sed negatur formalis discretionis non procedere coëfficiens à gratia, & licet gratia illa sit indifferens, quod scilicet non determinet, ut vi suâ non nisi fiat, non est tamen indifferens ex suppositione consequenti, nam selectum auxilium prævisum est operatum, & ex suppositione hac consequenti, non potest non esse operaturum, & licet hoc auxilium ponatur à voluntate humana, quantum ad speciem actus determinabile, quia tamen hæc ipsa determinatio non procedit nisi ex influxu gratiæ, idèo discretionem illam referendo in illam determinationem, adhuc illa discretionis erit ex gratiæ. Posui autem supra contra Gonet, determinationem hanc, posse cogitari vel transitivam, vel intransitivam. Transitiva est quæ intelligitur antecedere, aliam operationem sicut oportet, & quæ ipsa determinatio spectet etiam ad ordinem salutis; alia autem est, determinatio intransitiva, inclusa scilicet in ipsam illa actionem sicut oportet. Utraque est in principiis omnium nostrum, quia sicut oportet hoc ipso dependens à gratia.

INSTANTIA, quam ponit in Confirmatione dealbedine, est jam supra contra Gonet, soluta.

An autem discretionem ex Prospero retulerint Semi-Pelagiani in liberum arbitrium gratia Dei adjutum, de hoc dictum est supra contra Gonet.

Conceditur, quod Faustus discretionem retulerit in liberum arbitrium, & in gratiam, sed non eodem modo ac Nos: quia retulit in liberum arbitrium, quod de se exorditur justificationem, nos autem etiam initia salutis, docemus dependere à Deo, & influxu gratiæ.

Conceditur Impugnationi secunde, secundæ iterdem responsionis, quod in opere salutis debeamus totum tribuere Deo, hoc sensu, quia nulla nostra operatio naturalis, est exorsus justificationis, sed ipse illius exorsus, ex gratia est, & ita ut inquit Augustinus, nos volumus, sed Deus in nobis operatur & velle, ut detur totum Deo. Hanc fuisse mentem Augustini constat ex errore aliis recensito Semi-Pelagianorum. Rursus in opere nostræ salutis, totum quoad discretionem, in genere efficientis, tribuimus Deo, licet discretionis formalis, habeatur etiam à nostro consensus ex gratia profecto, ut verificetur dictum Augustini supra citati. *Nec gratia Dei sola, nec ipse solus, sed gratia Dei cum illo*, & lib. de correp. & gratia cap. 13. *Cordam oportet, eosque voluntatibus eorum, quas ipse in illis operatus est, traxerit.*

Conceditur Probationi tertie, quod quando discretionis formalis à nobis tribuitur nostro consensus, procedenti partim à gratia, partim à libero arbitrio, quod istud partim, non ita accipi debeat, quasi una pars illius à Deo, alia pars procedat à voluntate, sed tota procedit à Deo, tota à voluntate, istudque partim, indicat plura esse principia totalia, non indicat autem partibilitatem ipsius discretionis formalis, quod solum voluit S. Thom. 3. con. gen. cap. 70. exemplificatioque hæc, quod consensus noster ita procedat à Deo, & voluntate, sicut procedit tractio navis, partim ab uno, partim ab alio homine, solum ostendit, plura esse principia convenientia ad ponendam discretionem formalis.

Conceditur Probationi quarta, quod cum discretionis in genere efficientis pendeat merè à Deo, & discretionis in genere causæ formalis pendeat à voluntate nostra, non ut cunctæ sumpta, sed gratia Dei adjuta, debere hominem dicere, Non volentis neque currentis sed miserentis est Dei. Quantumvis autem discretionis formalis non fiat independenter à consensus nostro gratioso, nihilominus nemo dicere poterit, quod non est miserentis Dei, sed volentis & currentis hominis, cum enim ipsum illud ly volentis, ipsum ly currentis, pendeat ab influxu divino, & selecto ejus auxilio, quomodo exclusiva illa vera erit, *non miserentis Dei*. S. Augustinus quando Enchiridii cap. 32. negat, quod ex utroque fiat discretionis, id est, ex voluntate hominis & misericordia Dei, non negat fieri discretionem

nem ex voluntate hominis adjuta, sed negat ilam inchoari viribus naturæ, perfici à gratia, quod voluere Semi-Pelagiani. Quia verò ipsa formalis discretio in nostris principiis pendet ex influxu, & coëfficiencia gratiæ Dei, sequitur per nostra principia, ut totum Deo detur. At quomodo totum Deo dabitur, certè non per exclusionem actus voluntatis, sed per hoc, ut inibi loquitur Augustinus. Quia Deus hominis inquit, voluntatem bonam, & preparat adjuvandum, & adjuvat preparatam, en radicem tribuendit totum Deo, quia preparat & adjuvat voluntatem quod nos tenemus, cùm illum consensum præparet & adjuvet Deus.

Negatur quinta probationi, quod in principiis nostris liberum arbitrium, ex propriis partialiter se discernat, sed discernit se partialiter ex viribus gratiæ, unà cum voluntate ponentibus illum consensum, consequenter non habebit homo, de quo possit gloriari, & inflari adversus auxilium: si autem ex propriis ne quidem partialiter discernit se homo, hoc ipso per nos, ut vult Augustinus de prædest. Sanct. cap. 2. volens non à seipso habebit quod credit, nec partem fidei sibi vendicabit, Deo partem relinquit.

Negatur Demonstrationi ultimæ, quod discretio formalis, non possit haberi à gratia cooperante. *Negatur ulterius*, quod talis gratia, pro statu absoluto, supponat determinationem liberi arbitrii absolutam, licet supponat determinationem conditionatam, sed hanc ipsam ex gratia oriundam, qui ergo verum erit in nostris principiis: gratia cooperans, supponit determinationem nullo modo ex gratia profectam.

Negatur item, quod liberum arbitrium, si movetur & applicatur à gratia prædeterminativa, quod se moveat tanquam secundum liberum, nam secundum liberum salvâ libertate, prædeterminari non potest, ut dictum 1. part. repetito, & inter alia disp. 5. n. 173.

Conceditur observando primo, quod consensus noster possit simul procedere à Deo, & à voluntate, tanquam à duabus causis totalibus, nec ex eo, quia Deus influit, urgeri potest, quod creatura aetum suum non producat, cùm teneamus concursum immediatum divinum. Sed quererere restat, si ille consensus, etiam gratiæ Dei adiutus, non est discretivus nostri discretione formalis, quomodo in opere salutis, merè nos passivè non habemus, cùm illa per actum nostrum discretio, per Gonet, non spectet ad salutem.

Conceditur, quod possit liberè voluntas consentire vocationi, etiam ut mota & applicata à Deo, per gratiam efficacem; sed quererere restat, qui merè se passivè non habeat in opere salutis, si ille liber consensus, non ingreditur discretiōnem? Quærere item restat, qui liberè consentiat voluntas divinæ vocationi, si applicetur per gratiam prædeterminantem, priusq; ostendere de-

buisset, quod haec tenus non fecit objiciens, prædeterminationem stare cum libertate, si autem non stat cum libertate, merè nos passivè, quia aeti, & non agentes in opere salutis habebimus.

Conceditur observando secundo, Id quod etiam superius à nobis prædictum est, duplum posse distinguere determinationem, unam Causalem, quæ fit per oblationem auxilii efficacis, qua oblatione tollit indifferentiam ad habendum vel non habendum selectum auxilium, alia autem est determinatio formalis, stans in ipsorum nostro actu, sed negatur si auxilium oblatum efficax prædeterminet, ut vi illius hoc non nisi velit voluntas, quod illud auxilium salveret libertatem, & quod profecta ex illo actio, possit esse libera formaliter: & quamvis in ordine ad hoc: quod est, habere auxilium, sumptum pro ratione virium, & causativi habitus v. g. merè se habeat passivè voluntas, sed quererere restat, qui se non habeat merè passivè, in opere salutis, si liberè illumineat non elicit, non potest autem eliceretur, si agit prædeterminatè, & hoc est, per nos habere se voluntatem merè passivè, si & consensus noster non discernit nos, nec spectat ad opus salutis, & si non agit voluntas, nisi prædeterminata, sed cum hoc stat, ut non habeat se merè passivè voluntas, si ex Dei auxilio contemplatio libertati agat.

Conceditur Impugnationi prima, contra Responsionem ultimam. quod discretio, sit quid supernaturale, nec debeat in aliquid naturale, ultimè vel principaliter referri, sed negatur quod excludat aliqua naturalia, quales sunt circumstantia temporis, & loci, cùm inter effectus prædestinationis, etiam bona naturalia numerentur. Et certè per nos discretio illa, in genera Causæ Efficientis est supernaturalis, quia dependet ab auxilio supernaturali oblatu. Discretio etiam formalis est supernaturalis, quia consensus noster proficitur ex viribus gratiæ.

Conceditur Impugnationi secunde, quod ille qui consentit internæ vocationi, sit ina qualis in actu secundo alteri, sed negatur quod debeat admitti ina qualitas, in ipsomet actu primo, sed sufficit ut sit auxilium potens, sive inæqualitatem, sive æqualitatem principiare, quod non repugnata auxilio, imò requiritur ad auxilium contemplatum libertati, & adhuc tunc salvabitur, quod actus secundus supponat primum, quia actus secundus inæqualitatis supponit principium potens de se, sive æqualitatem, sive inæqualitatem principiare.

Conceditur cum Prospero, carmine deingratiss, non exspectare Deum circumstantias temporis, hoc sensu, quasi pro illis circumstantiis temporis, non possit in thesauro suæ omnipotentia, reperire feligibile auxilium efficax, licet pro sua alta providentia, velit interdum alligare collationem selecti auxilii, certæ differentiæ temporis.

R. P.
THEML
ZIA NOWS
Tom. I.
ID. V

DIFFICULTAS II.

Negato Decreto Prædeterminante, sequunturne aliqua absurdia?

PLura absurdia numerat Gonet ar. 3. quæ h̄c
necessæ est expendere.

Punctum Difficultatis 1.

Salvaturne per nos ratio Causæ Prima?

INCONVENIENS. Quia nisi ponatur decretum prædeterminans, subtrahetur à Deo ratio Causæ Prima, respectu determinationis liberæ nostræ voluntatis quod ipsum probatur. Determinatum & indifferens inter se opponuntur, sicut album & nigrum. Ergo sicut album à nigrō, & unum contrarium ab alio repugnat producitur ab indifferenti.

RESPONDETUR. Negando Assumptum, dictum autem alias, indifferens dupliciter spectari posse. Imprimis indifferens ex defectu viriū, & tale indifferens determinatum effectum producere non potest, si enim est indifferens ex defectu viriū, non præcontinet in effectum, adeoque nec illum causare potest, & comodo habet se album, quod non potest producī à nigrō. Aliud autem est indifferens, quod habendo vires operandi, accommodat se potentiae, dominium suæ actionis habent, tale principium potest determinatum producere effectum, hoc ipso enim non haberetur dominium actionis.

Conceditur Confirmationi secunde, quod nulla causa supponat suum effectum, in nostris autem principiis nec decretum indifferens pro statu conditionato supponit consensum conditionatum, nec decretum absolutum supponit consensum absolutum. Quod decretum absolutum, hoc sensu vocatur indifferens, quod non determinet vi sua, ut hoc non nisi velit voluntas, sed non est hoc sensu indifferens, quasi nullam dicat determinationem ex suppositione etiam consequenti oriundam, quod explicari debet ex parte in 1. parte.

Et licet decretum conditionatum exspectet consensum conditionatum, & decretum absolutum consensum absolutum, exspectatione h̄c, quod posterius naturā sit consensus, sed non exspectatione, quasi supponatur ponendus sine influxu illius decreti. Est quidem verum quod decretum absolutum selectivum, supponat consensum conditionatum, sed illum etiam non causat, cū pendeat à decreto conditionato ex parte actūs & ex parte objecti, immo cū hoc decretum præsupponat consensum conditionatum gratiosum, non illum exspectabit, sed potius ab illo exspectabitur.

Conceditur Confirmationi tertia, quod decreatum talem determinationem causans, non sit amplius indifferens sed determinans, sed qualiter determinatione, determinatione oriunda ex supposito usu liberi arbitrii, essetque hoc sensu illud decretum prædeterminans, quia prioritate naturæ antecederet suum effectum, sed non prædeterminans, hoc sensu, quod vi sua inferat, ut hoc non nisi velit voluntas.

Conceditur Confirmationi quarte, quod nulla causa à suo effectu tanquam à conditione dependeat, tanquam tribuente vires agendi, licet pendeat ab effectu tanquam à conditione habente rationem termini vel connotati. Decretum indifferens, quod dicit Gonet dependere à consensu nostro tanquam à conditione, vel comparari potest ad consensum conditionatum, & sic falsum est, quod dependeat ab illo à priori, cūm illum potius causet, licet decretum absolutum in sua efficacia præsupponat consensum conditionatum, quem voca si placet conditionem; sed falsum est in nostris principiis quod decretum absolutum, causet consensum conditionatum. Directè autem ad argumentum ex allatis Respondetur, quod decretum indifferens non pendeat à suo effectu, tanquam à conditione sibi vires agendi tribuente, licet pendeat à suo effectu, tanquam à termino, circumstantia, connotato.

Conceditur Confirmationi, quod voluntas conditionata nihil causet nisi purificatà conditione, sed hæc purificatio conditionis, non debet esse semper aliquid prævium, sed potest esse innoxium illi ipsi ad quod est conditio, & ita si quis dicat, gradietur si pedes moverit, non est necesse prævium quid censerit, ipsum motum pedum ad gressum, cūm definitivè ipse gressus sit motus pedum; si autem non est necesse, ut purificatio conditionis, sit distincta & non innexa ei ad quod est conditio, non erit necesse, ut prius ponatur suppositio consensus, & tum primum intelligatur causare aliquid decretum divinum. Unde illud ly volo concurrens si voluntas Petri conseruit, non habet hunc sensum, quod prius debeat præcedere consensus, tum primum sequi volitio concurrendi divina, sed habet hunc sensum, volo exhibere concursum, operationi voluntatis.

Et certè ly interdum potest significare præcedentiam implendæ conditionis, ut cū dico: si ignis fuerit applicatus uret, interdum significat coëxistentiam duorum, ita, ut non possit esse unius coëxistentia, quin sit coëxistentia alterius, ut cū dico: si ignis uret Deus concurret cum illo, ubi significatur coëxistentia utriusque sine jure præcedendi; ita etiam cū dicitur, Deus concurret si voluntas voluerit, significatur, non præcedentia voluntatis creatæ, sed coëxistentia actionis utriusque. Porro impletio conditionis, importantis præcedentiam, tunc

(Q)

et

est, quando illa impletio requiritur tanquam complementum ad agendum causæ; sicut enim ipsa causa, ita & illud complementum, præcedentem habere debet. Ostenditque idem *Inductio*, & ita, quia applicatio, requiritur tanquam complementum agendi in igne, ideo applicatio præsupponitur ante ignitionem. Quia autem determinatio creaturæ, non est complementum ad agendum Deo, cum potius creatura indiget viribus agendi, à Deo, ideo illa determinatio, rationem prioris non debet habere, quantumvis illa determinatio habeat se per modum conditionis.

Conceditur Confirmationi ampliori, quod si determinatio libera nostræ voluntatis possit intelligi cum fundamento in re, antecedens aliquatenus concursum causæ primæ, non dependeat ab illo; sed negatur in principiis nostris possit illam sic intelligi. Nam licet determinatio voluntatis creaturæ, ponatur determinare concursum divinum, quantum ad speciem actus, quia tamen determinat, determinatione exercitâ non à se sola; ideo adhuc, ita determinat, ut non possit determinare prius naturâ, antequam ad illam determinationem intelligatur concurrere Deus, & licet determinans se solo, & indépendenter ab eo, quod determinat præcedat id quod determinat, non tamen si determinat, determinatione in qua includitur influxus ipsius determinabilis, quia ita illud determinatum determinatur, ut simul seipsum concurrendo, ad illam determinationem determinet. Vel si placet dici potest, quod determinans vi acceptâ ab ipso met determinando, non debeat præcedere determinabile, licet determinans vi propriâ debeat præcedere determinabile, creatura autem determinat actionem, vi acceptâ à Deo ad determinationem.

Quando nostri aliqui per Gonet ponunt, libera nostræ voluntatis determinationem ex eo non causari proximè à Deo, quia illa determinatio est solum quædam formalitas, sed causari eam tantum ex eo, quia Deus dedit voluntati creaturæ facultatem se determinandi, hoc solum significant, quod determinatio ad actum, non semper sit transitiva, & quod determinatio, si non sit transitiva, sit ex modo nostro concipiendi, ea autem quæ sunt ex modo nostro non nisi concipiendi, non est necesse causari à Deo *Physicè*, sed non dicimus quod si ponatur determinatio transitiva, vel quod intransitiva determinatio, non causetur à Deo, qualis est determinatio transitiva, volitio credendi, quam negamus non causari *Physicè* à Deo. Quando autem dicimus opprimi libertatem à prædeterminatione, & tamen dicimus determinationem voluntatis, non esse aliquam entitatem, non hoc ipso à nostris principiis recedimus, determinationem enim in transitivam dicimus esse aliquam Entitatem, licet negamus determinatio-

nem, quæ sit ex solo modo concipiendi, esse aliquam entitatem. Quam ipsam determinacionem intransitivam, quæ semper datur dum datur actus voluntatis, dicimus immediate à Deo causari, & Deum præviè in illam influere, sed habendo rationem prævii, ex eo, quia habet rationem virium & causæ, licet non habeat, rationem prævii prædeterminationem tolli, transitiva autem prædeterminationem, quæ esset non nisi ex modo concipiendi, quoad suam libertatem, posset quidem concipi tolli, sed non posset physicè tolli, cum nihil sit *Physicè*.

Punctum Difficultatis 2.

Salvaturne per nos absolutum Dei Dominium, & ejus Providentia?

2. **I**NCONVENIENS pónit Gonet. Si Deus circa nostros actus liberos habeat decisa purè indifferentia & exspectantia consensum, & determinationem nostræ voluntatis, sequitur Deum, circa nostros actus liberos, non habet tam perfectum & absolutum Dominum quale habet ipsa voluntas creata, vel etiam quale Deus habet, erga actiones, & esse actus causarum naturalium, consequens est absurdum, & contra Augustinum, & quia hoc ipso quod aliquod *Excreatum* sit, habet summam dependentiam Deo. Sequela probatur. Nam voluntas creatione perfecti Domini, quod habet in suos actus liberos, potest illæ sibi libertate seipsum libere determinare, & talem determinationem incipere, nec debet illam supponere, vel expectare ab alia causa creata. Ergo si Deus non posset idem præstare, & facere sine lassione libertatis, ut à voluntate creata incipiat, & exeat talis determinatio, sed eam debeat à libero arbitrio exspectare, & veluti emendicare, evidens est, quod non habebit tam absolutum Dominum in actus nostros liberos, quam ipsa voluntas creata.

RESPONDETUR. De ista exspectatione nostri consensus assumit non raro Gonet, quod pronamus illum præsupponi à voluntate divina, ut tum primum agat voluntas divina, quod nemo nostrum docet, tinde si res sit de statu conditato, admittimus quidem decreta indifferentia, & nullo modo antecedenter determinata ad eam partem, illa tamen non exspectant, tamen quam aliquid prævium consensum conditionum; si autem res sit de statu absoluto, admittimus quidem decreta indifferentia, hoc est, nullo modo etiam exsuppositione consequenti determinata. Nam pro statu absoluto, admittimus decretum seculum, quod ex suppositione consequenti, infel

R. P.
THEML
ZIANOWS
Tom. I: e
D. V

secuturitionem eventus determinatè, nec exspectat consensum absolutum, sed eum causat. Vi ergo hujus principii, non tam Major, quam negatur subiectum Majoris. Attendo autem ad objectum, quod continet in se argumentum à pari, nempe, determinat seipsum libertas. Ergo determinabit & Deus. Negatur Consequentia. Quia cùm fecerit Deus decretum, de indemnari servanda libertate creata, debuit illi committere determinationem sui actus, quia ea tantum determinatio actus salvat libertatem, quæ oritur non nisi ex supposito libertatis usu. Quia autem determinatio, quæ esset oriunda à Deo præcisè, non esset ex suppositione usus libertatis creatæ, sed illam inferret, ideo per illam Deus non staret suo decreto de servanda indemnilibus libertate, stabit autem decreto, si voluntas seipsum determinet. Et certè quantumvis determinet voluntas, salvabitur adhuc definitio liberti; quod scilicet positis omnibus prærequisitis ad agendum possit agere & non agere voluntas; si autem decretum Dei, quod esset inter requisita agendi, determinaret ut hoc non nisi agat voluntas, non salvaretur hæc definitio, jam enim vi illius positi, non posset nisi hoc agere, cùm positâ prædeterminatione impossibile sit oppositum fieri. Cùm hoc tamen stat ut quantumvis Deus, non determinet voluntatem, ut hoc non nisi vi determinati decreti agat, potest tamen præstare & facere sine lassione libertatis, ut à voluntate exeat talis determinatio, non quidem prædeterminando, sed feligendo auxilium. Ex quo ulterius Inferes, quamvis voluntas seipsum determinet, & non determinet illam antecedenter Deus, ut hoc non nisi & non aliud vi suâ agat, magis tamen habebit in sua potestate Deus voluntates hominum, quam ipsi suas, quia defectus ille prædeterminationis suppletur aliunde, non enim creatura sed Deus dat illi vires agendi, sine quibus impossibilis est operatio; non creatura, sed Deus, deligit auxilia eventum habitura, sine quibus, non fieri actu conversio.

Conceditur Probarioni sequela Majoris, quod Deus ita dominatur causis non liberis, ut non exspectet determinationem illarum, quin in illam influat, ita nec exspectat determinationem creatam, quin in illam influat, causetque illam, sed negatur, quod Deus debeat causas necessarias prædeterminare, foris enim otiosa illa prædeterminatione, siquidem ex natura sua sunt determinatae ut agant, positis omnibus requisitis ad agendum; sed posito etiam quod prædeterminet causas necessarias, hoc ipso sequitur non prædeterminare illum causas liberas; quia Deus habet decretum, contingentes aptare causas agentibus liberis, adeoque non prædeterminantes, cùmque non debeat in causis necessariis salvati, ut possint omnibus positis prærequisi-

sitis agere & non agere, contra hoc principium non ageret Deus, si illas prædeterminaret, ageret autem contra hoc principium, si prædeterminaret causas liberas.

Conceditur dictis contra 1. Responsonem, quæ inibi refertur, quod ratio supremi Dominii supra actiones necessarias fundetur in dependencia, quam illæ habent à Deo creatore, sed negatur, quod eandem, & eodem modo habeant dependentiam. Hinc quantumvis Deus causæ necessariis exhibeat concursum determinatum, non potest illum exhibere causis liberis, quia libet illæ in ratione dependendi, convenienter cum causis necessariis, non convenienter in modo dependendi, quia nec esse earundem, in quo fundatur dependencia, est ejusmodi & rationis. Et certè si ipsæ causæ necessariæ, non eodem modo pendent à Deo, hinc potest Deus uti homine, ut ratiocinetur, non potest uti ut rugiat, cùm ad hoc uti possit Leone, multò magis, non eodem modo dependebunt à Deo, causæ liberæ, quod modo dependent, causæ necessariæ; concedimusque quod Deus habeat Dominium in voluntatem ut liberè, & non cum necessitate moveatur, sed negatur quod possit hoc Dominium suum exequi prædeterminando, concediturque ulterius dictis Proverb. 31. quod sicut aqua non resistit divisioni, ita & cor Regis, sed negamus quod istud non resistit, perficiatur titulus prædeterminationis, perficie poslit, sed ad salvandam libertatem, recurrentum est ad selectum auxilium.

Conceditur dictis contra Responsonem secundam, quod Deus sit magis Dominus voluntatis creatæ, quam sit Domina ipsa voluntas, sed hoc Dominum, ex dictis & supra, & immediate, exercere non potest, si determinet voluntatem antecedenter, sicut ipsæ determinat. Et ut salvetur quod voluntas sit secundarium liberum, sufficit, quod independenter à Deo ipsam illam determinationem exercere non possit, & quod exigat ad illam, influentiam superioris causæ, à qua est ei, esse & operari, ut dicit S. Th. i. con. gent. cap. 68. licet id non faciat Deus prædeterminatione, quia autem indiget voluntas compleri in agendo per concursum divinum, cum tamen agendi complementa habeat ex se Deus, ideo indiget voluntas determinari, hoc est compleri suam indifferentiam ab aliquo exteriori ad effectum, ut voluit S. Thom. i. part. q. 19. ar. 3. ad 5. cùmque hoc ipsum quod se determinet, habeat ex determinatione voluntatis divinæ, committentis illi hanc determinationem, ideo adhuc voluntas non est primum, sed secundum liberum, sed inde non sequitur debere voluntatem prædeterminari.

3. INCONVENIENS. Quia si non ponatur prædeterminatione, derogabitur perfectioni divinae providentiae.

(Q) 2. RESPON-

RESPONSUM suprà contra Gonet, non derogandum, ostensum item inibi, quid Deus non agat cæco modo, & similis pescatoribus, qui mitunt rete in mare, ignorantes, quos pisces prehendent. Dictum itidem suprà, quod in nostris principiis, non eximatur ab ordine divinæ Providentiae ipsa determinatio voluntatis humanæ, cumque ipse actus liberi arbitrii, hoc est tam ipsa potentia, quam auxilia reducantur in Deum ut in causam *necessæ est, ut ea, quæ ex libero arbitrio sunt, divinæ Providentie subdantur*, ut ait S. Th. 1. part. q. 22. a. 2. ad 4. sed non est *necessæ subdi* prædeterminationi, actum liberum.

Conceditur *ultima* *Infantia*, quā urgetur hoc inconveniens, quod ordo divinæ Providentiae debeat esse infallibilis, etiam certitudine causalitatis, sed decretum indifferens, hoc est non prædeterminationis, modò sit determinatum ex suppositione consequenti, & selectivum auxiliorum, potest fundare ordinem infallibilis, siquidem ex illa determinatione illud decretum habet infallibilem nexum, potius v.g. cum consensu, ex suppositione ipsius consensus conditionati. Conditio autem illa decreti, quod non causet, nisi purificat conditione, quæ est determinatio voluntatis, cum sit conditio, & determinatio, in quam influit auxilium, non autem quam supponat se independentem, hinc sit ut Deus, non cognoscat consensum, ante causalitatem talis decreti.

Conceditur *Argumento in contra*, quod scientia conditionata, habeat se ex parte intellectus speculativi, in quantum merè attendit ad consensum conditionatum, sed in quantum illa est prædictiva offerendi absolute pro statu absolute auxilii, habet se prædictæ, & potest ex illa derivari, certitudo causalitatis, requisitæ à providentia divina.

4. IN CONVENIENS. Quia in nostris principiis non potest explicari, quomodo, hoc decretum indifferens, determinetur ad concurrendum cum voluntate, pro consensu magis quam pro disensu.

RESPONDETUR. Explicatum id esse 1. par. Disp. 5. num. 312.

INSTAT Gonet. Quando dicimus quod Deus est paratus concurrere cum voluntate ad consensum, si illa se determinaverit ad hanc partem, quid est hoc, si voluntas creata se determinaverit, estne aliqua determinatio in actu primo, & antecedenter ad operationem superaddita, ipsi indifferentiæ potentia, quā positâ Deus determinet absolute decretum suum ad illam partem, in quam inclinat ille actus primus; aut est aliqua determinatio per modum ipsius operationis, & actus secundi, quasi incipiente jam operatione partiali voluntatis, Deus succurrat, & addat suum concursum determinatè pro illa parte, neutrum dici potest. Non primum, quia ille actus primus, non est habitus superadditus

voluntati, cùm non semper operemur ex habitu, præcipue, quia per nos, totum quod est in voluntate, ante actum, est indifferens & indeterminatum. Non potest etiam dici, quod sit actus voluntatis, quia de illo redibit difficultas, quomodo producitur cum voluntate, sine determinato concursu, aut quis determinavit concursum ad illum, & sic vel admittendus erit processus in infinitum in determinatione talis concursus, vel concedendum erit dari aliquem actum voluntatis, in rerum natura, existentem antecedenter ad concursum Dei.

RESPONDETUR. Sires sit de consensu abolutu, illud *Si voluntas creata se determinaverit*, significat objectum scientiæ conditionata, nempe conditionatum determinationem voluntatis, quā suppositâ format Deus decretum selectivum, & offert selectum auxilium, quod in actu primo, & antecedenter ad operationem absolutam superadditur ipsi indifferentiæ potentia. Negatur autem, quod totum quod est in voluntate ante actum absolutum, sit indifferens & indeterminatum etiam ex suppositione consequenti. Loquendo autem non tantum de concursu in actu primo spectato pro statu absolute sed etiam de concursu in actu jam secundo spectato, illud *ly si voluntas creata, se determinaverit* importat ipsum actum voluntatis absolutum, qui producitur cum voluntate per determinatum concursum, determinatione ex suppositione consequenti, quem concursum & Deus determinavit feligendo, & creatura, unâ cum illo auxilio; scilicet utendo illo auxilio ad actum, consequenter non erit jam *necessæ* dari aut processum in infinitum in talibus determinationibus, nec concedere aliquam entitatem, existentem antecedenter ad concursum Dei.

Quod si res sit de concursu conditionato, ad conditionatum consensum, jam illud, *si voluntas creata se determinaverit*, explicari sic potest, ut in primis non intelligatur præcedentia aliqua determinationis creatiæ conditionata, ad quam postea primum sequatur concursus divinus, sed intelligitur ex parte Dei decretum conditionatum præcedens, & ob indemnem servandam libertatem, committens usum concursus conditionati, ad placitum creaturæ, exprimibile sic, *si vellem committere creatura usum mea omnipotentie in agendo*: respectu cuius usus conditionati, est illic aliqua determinatio in actu primo, & antecedenter ad operationem, superaddita ipsi indifferentiæ potentia, non hoc sensu, ut determinet ut hoc non nisi conditionata velit voluntas, sed hoc sensu, quod ex indifferentiæ habendum actum primum agendum liberè, determinetur ad habendum actum primum, oblatione auxilii; & præter hanc determinationem, quæ est in actu primo, est determinatio per modum ipsius operationis & actus secundi. Illud additum per nos non admittitur, quia si principiæ jam

R. P.
THEML
zianows
Tbim. ke
D. V

te jam operatione partiali voluntatis, addat tum primum suum concursum determinatè Deus, cùm ipsa illa operatio & actus secundus, per nos profiscatur ex illo actu primo, quem complet Deus, oblatione conditionatà auxili. Hinc ilius Propositionis pro statu conditionato, *vellem concurrere si creatura se determinaverit*; sensus est iste: *Vellem committere creaturæ usum meæ omnipotentiaz*, ad usum creaturæ conditionatum, vel ad comproducendam operationem conditionatam. Certè enim illud si non significat præcedentiam determinationis creaturæ, sed coëxistentiam usus auxili, cum operatione, & operationis cum usu auxili. Imaginare illud quod in simili, dictum 1. parte disp. 5. num. 30. quod creatura potens sit agere independenter à Deo, eo casu, non aliud requireretur à creatura, quā ipse usus suæ potentiaz. Ita quia Deus commisit usum sui concursus creaturæ, hoc ipso, ponente operationem conditionatam creaturæ, ponitur una usus concursus Dei conditionatus. Porro quando committit Deus, usum suæ omnipotentiaz ad operationem conditionatam, committit ad operationem hanc vel illam sub disjunctione, quam disjunctionem significat illud *ly si se determinarit*.

Quod si quæras quomodo ille actus voluntatis producatur à voluntate, sine determinato concursu, redibit responsio & hīc contra Gonet, & alias non semel in 1. par. præacta, quod ille actus producatur à voluntate, sine determinato concursu inferente vi suā, ut non nisi hoc velit voluntas, sed non profiscatur à voluntate, sine determinato, hoc est, sine determinato oblate concursu, & qui sit determinatus ad dandam à parte Dei omnia complementa agendi, modo oblatione ipsius utatur voluntas, & à parte Dei oblatio illa determinata, determinavit concursum illum, à parte autem creaturæ determinavit exercitum ipsum libertatis, cui ita in manu consilii posuit Deus concursum, ut de illo disponat, quasi de dono jam sibi oblatu.

Conceditur præterea quod determinatio in actu secundo, sit ipse consensus voluntatis, sed ille identificatur quidem cum concursu Dei simultaneo spectato in actu secundo, siquidem est ipse actus voluntatis dependens à Deo, sed non identificatur noster consensus cum concursu Dei, in actu primo spectato, qui est ipsam et omnipotentia divina, parata concurrere, creaturæ volente ponere operationem: unde Deum expectare si voluntas se determinet in actu secundo, non est exspectare, an ipsem et Deus concurrat & dicere: si ego concurram determinatè ad consensum, concurram; sed est dicere, dico ut mea omnipotentia, sit parata suo auxilio comproducere cum voluntate, actionem, & exspecto, ad quid meo concursu utetur, quod certò non est videre consensum jam factum, & tunc primum velle influere in illum.

Negatur denique quod objectum scientiæ conditionata ita per nos componatur, ut pertineat ad scientiam necessariam, vel simplicis intelligentiæ, de quo vide 1. parte disp. 4. n. 120. Objectum enim scientiæ conditionata, est quidem hoc, si Petrus tali vocatione excitetur, nec illi desit concursus meus ad consentiendum, consentiet, sed ly concursus meus, debet spectari in actu primo, qui si spectetur in actu primo, concursus causæ primæ sic spectatus, non identificatur concursui causæ secundæ, cùm concursus Dei in actu primo spectatus, sit ipsa omnipotenzia, quæ non identificatur creaturæ. Unde illius dicti, si concurrero, consentiet, non est sensus, si consentiat consentiet, sed si omnipotenzia mea erit parata, ut eā utatur homo ad consentiendum, & homo eā usus fuerit, consentiet, quod certè nihil absurdum habet. Quanquam rigorosè loquendo, concursus Dei præparatus non spectat ad objectum scientiæ conditionata, cùm illud potius præcedat. Ponit inibi alias phrasæ Gonet, sed illæ argumentum non continent.

Punctum Difficultatis 3.

Refelluntur alia Inconvenientia.

Conceditur in nostris principiis, contra quod urget Gonet, in sequela prima, quod ad ratione specificam determinet se homo, sed non ita quin ad illam determinationem concurrat Deus, consequenter non attinget creatura in actu, aliquam rationem priorem, quam non attingat Deus.

Negatur sequela secunda, voluntatem divinam esse posteriorem humanam, negatur voluntatem humanam, determinare se, ad speciem actus, quin in eandem determinationem influat concursus divinus. Negatur quod exspectet voluntas divina humanam, quod repetitò inculcatum est.

Negatur sequela terza, quod voluntas creata determinet & veluti cogat divinam, cùm Jus indemnatis in suam libertatem accepit ex Dei decreto, aptante etiam concursum indifferenter, quæ ipsa voluntas divina subjicit sibi humanam, ratione collationis virium, & pro statu absoluto selectione auxili, & quia non potest operari nisi ex gratia. Nec admittimus quod debeat præcedere ex viribus naturæ initium salutis, hinc per nos, non ideo homo adjuvatur à Deo quia vult, sed ideo vult quia adjuvatur, quod pluribus supra explicatum.

Negatur sequela quarta, quod per nos aliquid melius & perfectius attribuat voluntati creaturæ, quā divinæ; nam licet ratio specifica actus, sit nobilior in ordine ad nostras intentiones individuali, (in re enim utrumque hoc idem est) quia tamen determinatio ad speciem actus ita ponitur à creatura, ut in illam determinationem influat, eamque cauet Deus, ideo per nos non tribuitur quidquam melius & perfectius voluntati creaturæ, quā divinæ.

OL
:Ki
Z:

Negatur Confirmationi, quod decretum & auxilium indifferens, deo solum possibiliterem volendi, & quod ipsum velle, non sit ex decreto, & ex auxilio; licet illud decretum & auxilium, non sit prædeterminans, consequenter falsum est, quod priores Nos ipsos faciamus in opere salutis, posteriorem Deum.

Negatur Sequela quintæ, quod per nostra principia destruatur libertas. Concedimus, quod si determinaret Deus, non solum ad individuationem actus, sed etiam ad specificationem, auferretur libertas per multorum nostrorum sensum. Sed quid ad hoc in nostris principiis respondendum, transcribatur ex 1. parte disp. 5. num. 327. Ubi etiam ostenditur, quomodo non sit Deus causa peccati. Respondendo autem etiam in principiis aliorum. Negatur quod si Deus offerat concursus ad eliciendum actum peccaminosum hunc in individuo, hoc ipso determinet ad aliquam speciem malitiam, ad quam non est ex sua malitia & defectibilitate, determinata voluntas. Conceditur quod malitia quæ sumitur ex circumstantiis aggravantibus intra eandem speciem, non pertinet ad rationem specificam actus in genere moris, pertinet tamen ad rationem specificam actus, in genere eligibilis, h. e. ut amet voluntas hanc circumstantiam aggravantem & versetur circa illam speciem, estque illa malitia eligibilis, quia attingibilis per notitiam nostram, quo autem actus debeat in individuo illa eligere, ad hoc non pertinet notitia humana, adeoque nec electio. Ceterum, electio illius circumstantiæ aggravantis, & appetentia illius speciei, non spectat ad rationem specificam in genere moris, quia haec habetur ab eo, quod est principale, circumstantiæ autem illæ non habent rationem principalis, unde ulterius dicitur quod latitudo gradualis, sit etiam eligibilis à voluntate, vult enim voluntas magis adhuc & magis affici malo, licet quæ illa sit futura, in individuo latitudo, hoc à nobis nec noscibile nec eligibile sit.

Conceditur quidem actum odii Dei, secundum rationem specificam abstrahere à latitudine graduali, sed negatur quod illa latitudo, non possit specificare actum felicitatis voluntatis, licet non possit specificare quoad individuationem hujus latitudinis.

INSTAT Gonet. Decretum conditionatum dandi concursus voluntati creatæ, si ipsa voluerit se determinare, involvit contradictionem, quia implicat contradictionem, promitti conditionaliter id, sine quo talis conditio non potest impleri. Sed voluntas creata, in quounque rerum ordine constituatur, non potest velle, nec se determinare sine actuali Dei concursu. Ergo concursus Dei non potest promitti, vel decerni sub conditione, quod voluntas humana velit, aut se determinet.

RESPONDEatur. Ut argumentum probet

sequelam, & intentum evincat, debuisset in consequenti ponit. Ergo concursus Dei non potest promitti sub conditione, quod voluntas humana velit, aut se determinet sine actuali Dei concursu. Quo positio conceditur totum. Illud enim ly sis determinet voluntas, non ponitur independens à concursu divino, licet ponatur independens à prædeterminatione. Quod si non ponitur independens à concursu divino, nulla est implicatio, quæ ex nostris principiis sequatur. Unde in nostris principiis, si quis diceret puer debili, & impotenti ad levandi pondus, juvabo te, si illud tollas, procul dubio irridet illum, sed non irridet si diceret, juvabo te in levando pondere, si velis illud levare: ita irridet Deus, si diceret juvabo te, si sine meo concursu volueris, non irridet si dicatur, juvabo te si volueris facere, concurramque tecum ut velis, ut facias.

Quod addit in Confirmatione 2. Solutum videbis 1. part. disp. 4. à num. 121. ubi agitur de objecto scientiæ conditionatae.

DIFFICULTAS III.

Notantur quædam contra Responses ad Argumenta.

Solvere conatus est Gonet nostra Argumenta, quo robore, hic pensandum.

Punctum Difficultatis 1.

Proponuntur notanda.

Opposuit sibi Gonet, aliqua nostra sententia argumenta, ea que solvere conatus est. Attendemus hic ad robur solutionum. Erimus primis ar. 4. §. 1. proponit argumentum, quod datum invenhatur per prædeterminationem, tollatur libertas, obtundatur studium virtutis, &c. & postea parag. 2. ostendit similia esse propria à Semi-Pelagianis Augustino, sed in dictis supra contra Gonet, de scientia conditionata subiunctum, ostensum est, contra nostra principia, quia eadem cum principiis Augustini, idem posse obici. An vero consequatur fatum aliquod ex prædeterminatione, quod debeat rejici, & alia inconvenientia sequantur, hic notandum venit.

NOTA 1. Contra dicta ar. 5. duplex posse distinguifatum, unum Ethnicum aliud Christianum, ut ponit inibi Gonet. Conceditur fatum Christianum, non præjudicare libertatem non enim aliud est, quam ipsa Dei providentia aptans liberrati, contingentes causas, & tamen infallibiliter obtenturas eventum, sed negatur, si ponatur Prædetermination, salvandam esse libertatem, cum illa positâ, impossibile sit non sequi eventum, quam vim habebat fatum Ethnicum. Conceditur fatum Christianum prædeterminare omnia juxta naturam & conditionem.

R. P.
THEML
zianows
Tom. Ie
D. V

nem causarum secundarum, à quibus proveniunt, sed negatur, si ponatur non prædeterminatio ratione selectivi decreti, & selecti auxilii per ordinem ad operationem liberam, sed potius ponatur prædeterminatio Thomistica, libertatem esse prædeterminandam, juxta naturam & conditionem suam. Conceditur ex mente Augustini lib. 2. contra duas epist. Pelagianorum cap. 5. quod sub nomine gratiæ fatum non afferatur, quamvis nullis hominum meritis, Dei gratiam dicimus antecedēti, nam etiam in nostris principiis, quæcunque merita, anteceduntur à gratiæ, sed negatur, quod sub nomine gratiæ non afferatur fatum, si dicatur poni gratiam, sine qua impossibile sit operari, & quod positæ impossibile sit non operari, & tamen eam habere, non est in nostra manu; talis autem est prædetermination. Conceditur textui S. Thomæ quodlibet 12. q. 3. a. 4. à Providentia Dei omnia esse prædeterminata & ordinata, sed non prædeterminatione Thomistica, quia hæc indistinguitur à fato tali, quale rejicit S. Thomas.

Conceditur ita, quod habet S. Thom. 1. par. q. 16. art. 3. quod fatum Christianum secundum quod subest divina Providentia, immobilitatem fortitur, sed non absolute necessitatis, sed si ponatur prædetermination, quomodo illa non inferat absolutam necessitatem, siquidem infert rationem causæ consentiendi, quæ positæ impossibile est non sequi consensum, in modo videtur inibi docuisse S. Thom. quod divina Providentia habeat immobilitatem solum necessitatis ex suppositione consequenti, appellat enim hanc necessitatem, conditionatam non absolutam, exemplificatq; illam in hac Propositione, secundum quod, inquit, dicimus hanc conditionalem esse veram, si Deus præscivit, hoc futurum, erit. Conceditur huic auctoritati citata, primò, quod omnia sunt à divina Providentia prædeterminata, & ordinata, sed non illa prædeterminatione Thomistica, sed prædeterminatione selectiva auxili, & per ipsum selectum auxilium. Conceditur eidem auctoritati, hoc sensu omnia subiectato, quia subjiciuntur divina Providentia; sed nego illam esse prædeterminantem Thomisticæ. Conceditur denique eidem auctoritati, quod fatum Christianum secundum configurationem Causalium secundum mobile sit, sed secundum quod subest divina Providentia, immobilitatem fortitur, quia antequam Deus intelligatur posuisse decretum selectivum, & obtulisse selectum auxilium, non habetur underto & infallibiliter sequatur pro statu absoluto consensus, sed posset sequi, posset non sequi, adeoque spectato illo in causis secundis, nondum habetur infallibilitas; sed illam infallibilitatem pro statu absoluto, adserit selectivum decretum, & selectum auxilium, quod decretum non est indiferens ex suppositione. Immetit autem supponit inibi Gonet, quod &

sæpius fecit, consensum nostrum supponi à gratia, cum illum semper dicamus, proficiisci ex gratia.

Conceditur dictis à Gonet, in response ad Argumentum primum, quod à eternum divinæ Providentia decretum, antecedat consensum nostrum, nempe Providentia de dandis conditionate auxiliis, consensum conditionatum, & providentia de consensu absolu, sita in selectivo decreto, & selecto auxilio, consensum absolu. Conceditur item quod Providentia antecedat per modum primæ radicis, totius libertatis. Sed negatur quod præcedat prædeterminatione Thomistica. Negatur item quod Prædeterminatione Thomistica procedat à radice libertatis formaliter, non enim illi communicatur ratio Principii liberi, licet procedat à radice liberratis materialiter, quia procedit à Deo, qui est liber, & interdum ponit causas necessarias. Negatur item, quod, quando dicit S. Thom. fatum Christianum habere necessitatem conditionalem, secundum quod dicimus hanc conditionalem esse veram, si Deus præscivit futurum, erit, loquatur de Præscientia dependente à decreto, ut hoc non nisi sit, licet non loquatur de Præscientia independente à decreto, de dandis prærequisitis, vel de selectivo decreto, quod utrumq; antecedat consensum, & determinat ex suppositione consequenti, in nostris Principiis, modo alias explicato. Et licet doceat S. Thomas, decretum selectivum divinæ Providentia supponere Præscientiam futurorum, ut visum est in 1. par. potuit tamen dicere à providentia omnia esse prædeterminata, non autem postdeterminata. Quia licet illa Providentia sequatur Præscientiam, quia tamen præcedit eventus absolutorum, qui ipsi prædeterminantur, id est poterat S. Thom. dicere, omnia esse à Deo prædeterminata.

Conceditur Responso contra Objectionem secundam, quod fatum Ethnicum proficiatur ex causis naturalibus & necessariis, auferatque libertatem, sed tamen in principiis Thomistarum, cum etiam illæ causæ necessaria proficiantur à Deo, qui est prima radix nostræ libertatis, non deberent auferre libertatem. Quod si causæ necessariae proficiuntur à radice libertatis materialiter sumpta, ostendi debuisset, quod prædetermination non proficiatur, eodem etiam modo à Deo.

Conceditur addito, quod in fato Ethnico, posse fuerint causæ extrinsecæ voluntati, sed etiam divina Providentia, licet intimè sese medio suo concursu conjungat voluntati, est tamen quid extrinsecum voluntati, quia est ipse Deus, distinctus realiter à voluntate; sed quidquid sit de hoc, ipsa intimitas conjunctionis non salvat libertatem, nam si daretur prædeterminatione coactiva, esset intimè conjuncta, & tamen destrueret libertatem. Conceditur Auctoritati (Q) 4

tati S. Thomæ, quod à solo Deo, possit inclinari voluntas, sed quomodo? Selecto auxilio, injectione cognitionis, quam appellat Arist. à bona fortuna. Et quia (ut inquit 1. parte q. 105. art. 4. ad 1.) dat ei propriam ejus inclinationem, si propriam, non prædeterminativam.

Ponit insuper alias inibi phrases Gonet, sed illæ argumentum non continent. Citat etiam aliquem Studentem, qui melius quid sit sensus compositus quid divisus intellexit præ Petro à S. Joseph, & omnibus Societatis Doctoribus, sed istum Studentem, ad manum non habui.

N o t o 2. Circa dicta §. 2. quod etiam per nos liberum arbitrium non habeat per se dominium super divinum decretum, & connexionem indissolubilem, quæ intercedit inter decretum & actum voluntatis creatæ, sed quare re restat, quomodo habet dominium in connexionem inter decretum prædeterminativum, & voluntatem creatam, prout illa se tenet ex parte consensus liberi, dependentis à voluntate creatæ tanquam à secundo libero, si posito illo decreto, impossibile sit non sequi eventum, cùm impossibile sit poni prædeterminationem, & non prædeterminare actum.

Conceditur Reffonsi secunde. De ratione primi liberi esse, habere absolute in sua potestate, omnia prærequisita ad agendum, in ordine scil. ad ponendum prærequisita, unde per nos non est in potestate, creaturæ, oblatio auxilii, est tamen de ratione etiam secundi liberi, posse omnibus prærequisitis, posse agere, & non agere, hoc enim depositit definitio libertatis, omni libero competens, adeoq; competens & secundolibero; Et tamen posita prædeterminatione ad agendum, impossibile est non agere, quia impossibile est prædeterminationem non prædeterminare ad agendum. Cum hoc tamen stat, ut concedamus Dominum hoc voluntatis in suas actiones esse secundarium, & dependens, cùm supponat decretum divinum, de servanda indemnitate, de conferendis auxiliis, non prædeterminantibus, per quod comparatur, ad divinum Dominum, sicut feudatarii ad Dominum absolutum. Conceditur auctoritati S. Thom. 1. 2. q. 109. art. 2. ad 1. quod nullum sit Dominum creaturæ, ad hoc quod deliberet, vel non deliberet, & quod ut deliberet, oportet quod finaliter deveniatur ad hoc, quod liberum arbitrium hominis moveatur ab aliquo exteriori principio, quod est supra mentem humianam, scil. Deo, ut etiam Philosophus probat in capitulo de bona fortuna, admittimus enim cogitationes, & gratias, quæ sunt in nobis sine nobis, quas gratias vocant Theologipassim, prævenientes, sed quia eas habere vel non habere, non est in nostra potestate, ideo de illis dicitur, quod sint in nobis, sine nobis. Et si Thomistæ nomine prædeterminationis, tales solum gratias intelligenter, in nullo à nobis difcreparent, sed simul fateri deberent, illam non salvare libertatem: cogitationes enim injectæ

à bona fortuna, non sunt nobis liberae, quod ipsum voluit S. Thom. ibid. q. 9. art. 4. ad 1. Stat ergo Argumentum quod urget contra Prædeterminationem, quod scil. illâ posita, afferatur libertas, cùm dicat Gonet prædeterminationem suam ita se habere, ut cogitationes injectæ à bona fortuna. Integra tamen manet questionis; an positâ cogitatione illâ injectâ à bona fortuna per Aristotelem, post deliberationem determinetur voluntas, ut vi illius determinationis, hanc non nisi partem sequatur.

Conceditur dictis à Gonet ex Prospere, quod quantumvis impossibile sit bene operari nisi ex Dei adjutorio, tamen non debeat tepefere studium virtutis, eò, quod qui bona egerint (ut inquit Prosper) non solum secundum propositum, sed etiam secundum sua merita coronentur, sed quomodo non tepefet studium virtutis, si agendum requiritur prædeterminationis, quam ponere non est in nostra potestate, 'nec eam semper ponit Deus, & tamen illâ non posita, ut dictum suprà contra Gonet, impossibile est se quæ eventum.

Conceditur item auctoritati S. Thom. 1. part. q. 23. art. 8. quod ita prædestinatur salutis altius, ut iam sub ordine prædestinationis cadat, quidquid minem promovet in salutem, vel oratione propria, vel aliorum, vel alia bona, vel quidquid hujusmodi, sive quibus aliquis salutem non consequitur, ubi illud. *Ly* sive quibus aliquis salutem non consequitur, ostendit formari prædestinationem, non sive prævia hac conditionali, consequentur; et per hoc accentuer & prædestinati ad promovendum se in bono, & reprobri ad recedendum à malo. Sed si prædestinatur independenter à præviso illo consequentur salutem sive, quid exhibet prædestinatos ad bonum, quid retardabit præscitos à malo?

Conceditur, quod si præcisæ ideo res esset futura libere quia præscitur à Deo, non autem ideo præsciretur, quia est futura libere, contra hanc præscientiam, aequæ nostra procederent argumenta, atque procedunt contra Prædeterminationem, sed nos probamus, non ideo præcisæ res futuras libere, quia præscientur à Deo. Dicta ab August. lib. de Bono Persev. c. 15. procedunt contra Semi-Pelagianos, qui admittentes præscientiam infallibilem Dei, nolentibus infelix admittere decretum prædeterminativum in Deo, tanquam donum speciale conditum à reliquis, quod tamen nos dari tuemur. Diximus ideo præcisæ rem futuram, quia præscitur à Deo, nam concedo à posteriori, rem ideo futuram quia præscitur à Deo. Non loquimur autem hinc de scientia quæ est causa rerum. Perenni auctoritas non procedit ideo prædeterminatione Thomistica, sed de prædestinatione, quæ formetur, post præconsultam quidem nostram libertatem, per scientiam conditionatam independenter tamen è prævisis absolute meritis.

Mul-

R. P.
THE M L
zianows
Tom. Ie
ID. V

Mulci autem ex nostris censem formati decreta prædestinatum sine prævisis absolutè meritis, putantque etiam Nostrates cum Peretio, hanc fuisse sententiam S. Augustini, nec sumpimus universaliter tuendam hanc sententiam, quod Deus non prædestinet ante prævisa absolutè merita. An autem sententia prædeterminantium faveat Calvinisimo, discurrere vetum.

Punctum Difficultatis 2.

Continuatur Notando.

NOTO 3. contra dicta, in articulo 6. Justè Deo judici objurganti de lapi, homines possent respondere, non dedisti nobis gratiam prædeterminantem, eam ponre, habere, non erat in nostra potestate, & tamen sine ea, impossibile fuit nos bene operari actu.

RE TOR QUET Gonet, quod etiam responde in nostris principiis possent damnati, quare non dedisti nobis gratiam congruam, sed hoc & supra contra Gonet, & i. pat. Disp. 5. n. 445. refutatum est, quantum ad præsens. Conceditur gratiam congruam pertinere ad statum antecedentem potentia libera, nam etiam & nos, & salvamus, & exigimus efficaciam gratia in actu primo, sed negatur (quod tamen pro concilio supponit Gonet) quod hæc gratia congrua, si necessariò requisita, in quounque homine vel Angelo, ad bene actu operandum, alias qui careret gratia congrua, & haberet solam sufficientem, careret aliquo necessario requisito ad bene operandum actu, quod nostri non admittunt. Unde ulterius negatur, sublatâ gratia congrua, implicare contradictionem, quod defacto operetur homo, si enim in nostris principiis positâ gratia solùm sufficiente potest defacto operari homo, quomodo verum est, quod non positâ gratia efficaci, implice in nostris principiis contradictionem, quod defacto operetur homo.

Negatur, quod Monachi Adrumetini oppugnerint Augustino, quod si gratia efficax esset necessaria ad agendum, tolleretur correditio- nis necessitas, & peccatorum inexcusabilitas. Sed solùm hoc urgebant: si viribus naturæ non possum ego me corriger, & si sine hac gratia, impossibile est me corrigi, eam autem habere non est in nostra potestate, cur corriger, cur damnor? Loquebantur ergo de gratia, non efficaci, sed gratia simpliciter necessariâ ad operandum, sive illa sit sufficiens, sive efficax. Hanc mentem illorum fuisse ostendunt verba

Augustini, de Corrept. & Gratia cap. 4. Reclè corriperer, si eam, scilicet gratiam, mea culpa non haberem, hoc est, si eam possem mihi dare, vel sumere ipse, nec facerem, vel si dante illo, accipere non possem. Cum ergo & ipsa voluntas à Domino preparetur, cur me corripi, quia vides me ejus præcepta nolle, & non potius ipsum rogas, ut in me operetur

& velle, qui Textus, nullam facit mentionem, etiam & equivalentibus Terminis, gratia efficacis, per nos enim præparatur (quantum ad præsens) voluntas, non tantum per gratiam efficacem, sed & per sufficientem. Unde iidem Adrumetini volebant, ut libertas, præcederet gratiam, h. e. volitio ex viribus naturæ profeta, non autem ut gratia præcederet libertatem, quod damnat in illis Aug. cap. 8. de corrept. & gratia. Voluntas non libertate consequitur gratiam, sed gratia libertatem. Si autem argumentum Adrumetinorum impugnabat necessitatem gratia ut sic, non est argumentum idem cum nostro quod opponimus Thomistis, nempe non dari locum correctioni, positâ prædeterminatione, siquidem impossibile est sine prædeterminatione, siquidem impossibile est sine prædeterminatione bene operari, cum tamen eam habere, non sit in nostra potestate.

Conceditur directe Responsoni, quod sufficienter possit respondere Christus reprobis in die judicii, non dedi vobis gratiam efficacem, dedi sufficientem, cur ei non estis cooperati: sed in principiis Thomistarum, possent reprobri hanc Christi responsonem impugnare. Nulla est gratia quæ sit sufficiens ad operandum, si impossibile sit cum ea sequi eventum, talem tu nobis dedisti sufficientem; quia non dedisti prædeterminantem, sine qua, impossibile est sequi eventum, adeoq; hæc gratia, verbaliter est sufficiens, reipsa nulla. Conceditur, ut aliquis possit justè corripi & increpari, quia non fecit, & quæ bene ac alter, sufficere, si uterq; aequaliter possit, & tamen & quæ non præsterit; sed quærrere restat, quæ non prædeterminatus, cum prædeterminato & aequaliter possit, si sine prædeterminatione impossibile sit actu operari, quæ item auxilium efficax, licet non det posse agere, sumptum pro libero arbitrio & voluntate, non det posse agere gratiosum, si sine prædeterminatione impossibile sit bene operari actu. Quærrere item restat, quæ det prædeterminatio tantum actualitatem, & applicationem p̄tentia, non det autem virtutem, aut complementum potentia, si dat rationem virium, rationem activi, rationem causæ, ipsi voluntati una cooperatur, cumq; illa actualitas, non sit suppositio exercitii, elevare, sed actualitas ad exercitium, cum talem actualitatem non habent imprædeterminati, cur justè queri non possint, non dedisti nobis actualitatem & applicationem, siue qua impossibile est bene operari actu, & tamen eam habere non est in nostra potestate.

Conceditur Responsoni prime ad Confirmacionem, quod reprobri possent in die judicii dicere Deo, quare me constitui in circumstantiis, in quibus prævidebas me non operaturum, sed retrudisset Christus, constitui, sed dedi gratiam, vi cuius, etiam in illis circumstantiis potuissestis operari actu, neque enim mea gratia efficax, est ita

OD
Ki
Z:

ita necessaria ad operandum actu, ut sufficiens non sufficiat, quod tamen in principiis Thomistarum, non posset respondere Deus. Conceditur quod in merito exprobraret agricultura vineæ, si plantaret vīcam in aliquo loco sterili, prævidens quod nunquam fructus illic esset producētura, & illa nunquam fructus produceret, idēc autem in merito exprobraret, quia nihil conserret illi vineæ, ut possit actu etiam in illa terra sterili producere uvas, conserft autem Deus, gratiam sufficientem, cum qua potuissit homo in illis circumstantiis consentire actu, si voluisset, & licet ad hoc, ut peccatores sint inexcusabiles, sufficiat recipere illos auxilia solum sufficientia, licet non sint efficacia, sed querere restat, qui erunt illa auxilia sufficientia, si quidem cum illis, impossibile est operari actu.

Negatur *Responsum tertie*, Deum meritò exprobrare vineæ suæ, quod non ferat uvas, sed spinas, & animæ fideli, quod non faciat fructus bonorum operum, si illi desit cultura necessaria ad producendos fructus, præcipue cùm adhuc illa cultura necessaria sit talis, ut sine illa, impossibile sit ponere eventum fructus, talis autem est cultura necessaria ad bona opera, ipsa prædeterminatio per Thomistas, hinc si prædeterminatio desit, non videntur recte culpari homines, si fructus vitæ æterna non ferant. Conceditur dictis S. Thomæ 3. contra gentes, cap. 159. Quod licet aliquis, per motum liberi arbitrii, divinam gratiam nec promereri nec aduocare possit, potest tamen seipsum impedire, ne eam recipiat, quod idem est, ac dicere, non est in potestate liberi arbitrii gratiam habere, est in potestate peccare, sed querere restat, qui mihi imputatur, quod impedierim Deum, a danda gratia, si sum prædeterminatus, ad materiale impedimentorum, quâ prædeterminatione posita, impossibile est, non sequi formalis impedimenti, de quo etiam vide 1. parte disp. 5. n. 445. Rursus, quamvis impedit homo influxum gratiæ efficacis, defectusque illius debeat rejici, in illud impedimentum, cum hoc tamen stat ut agnoscamus, etiam ita impeditis, offerre Deum gratiam sufficientem, qui autem offert gratiam sufficientem, si sine prædeterminatione impossibile est bene operari, unde & textus S. Thom. ex 2. 2dæ q. 5. art. 5. ad 1. non de hoc debet intellegi, quod impedientibus influxum gratiæ, non detinat gratia, etiam sufficiens, sed quod non detur efficax.

Subdit postea Conet §. 3. aliquas expositiones, eorum locorum Augustini, quæ etiam à nobis sunt posita, in 1. part. quas expositiones est necesse hinc pensare. Non urgeo locum, ex lib. de prædest. & gratia c. 15. nec locum 12. de Civit. c. 6. ob rationes inibi in 1. part. positas, sed ingeri potest ex lib. 1. ad Simplic. q. 2. ubi loquens de Elau dicit: *Si voluisset & cūcurrisset, Dei adiutorio pervenisset*, & 1. de Spiritu & Litera c. 34.

Vñ forū suasionibꝫ agit Deus ut vñmūs & credamus, sive per exhortationes Evangelicas eximptus, sive per revelationem intrinsecus, sed consentire, vel dissentire, proprie voluntatis est, quæ auctoritatis ut defendantur.

Not 4. Quod non intendat inibi excludere Aug. gratiam efficacem, & tamen de gratia efficaci loquens per Gonet inibi Augustinum nihilominus ponit gratiam efficacem statim cum ly consentire, vel dissentire, & tamen posita prædeterminatione ad consensum, impossibile est ponere dissensum. Ergo apparet gratiam efficacem apud August. non esse gratiam prædeterminantem. Conceditur, quod liberum arbitrium determinet se tanquam secundum liberum, & dependenter, à motione, & applicatio[n]e Dei, sed quomodo se determinat, tanquam secundum liberum, & quidem retentā libertate, si vi prædeterminationis, non potest se, nisi ad hoc determinare. Conceditur, quod determinatio nostra subordinetur essentialiter divina, non enim se independenter ab ejus concursu determinat, sed querere restat, si subordinatur ut prædeterminata non nisi hoc agat, quomodo subordinetur salvâ libertate. Concedimus cum Augustino c. 33. de spiritu & litera, *profecto & ipsum bonum velle, Deus operatur in homine*, operatur autem per nos concurrendo ad ipsum velle, & in omnibus, misericordia eius prævenit nos, quod per nos salvatur, quia admittimus gratiam prævenientem, quæ per modum causæ & virium, antecedit nostrum consensum salutarem, etiam conditionatum, sed si antecedit prædeterminativæ, quomodo verum est, quod inibi subdit August. Consentire autem voluntatione Dei, vel ab ea dissentire, &c. proprie voluntatis est. Conceditur admisitse Augustinum auxilium moraliter excitans, admittimus & nos. Conceditur admisitse illum auxilium Physic præveniens, concedimus & nos, nam etiam per nos gratia habet rationem causæ, & virium antecedentium effectum. Sed negatur admisitse illum gratiam Physic prævenientem, quâ posita, consentire, vel dissentire non sit proprie voluntatis, jam autem posita prædeterminatione ad consensum, non potest voluntas nisi consentire. Concedimus, quod lib. de corrept. & gratia, præter auxilium sufficiens, & moraliter excitans, admiserit gratiam, ne deficeret homo, vi cuius Deus operetur ut velit, sed nego, ut quando dat gratiam, vi cuius Deus operatur ut velit homo, det gratiam, ut jam consentire, vel dissentire non sit proprie voluntatis, nec hinc retractat Augustinus, loca sua immediatè citata, & plura alia, quæ vide 1. part. disp. 5. num. 428. Quomodo ergo Deus facit, ut homo velit? Facit id, s'eligendo auxilium cum quo prævidit hominem operatur, quo posito, ex suppositione consequenti, non potest non velle. Sed pleniū hanc auctoritatē solutam vide 1. cit. n. 491.

R. P.
THEML
zianows
Tom. Ie
ID. V

Conceditur Cyrillo Alexandrino, quod Deus, & admoneat, & fortius subsidium præstet, quād ut malum præsens, & violentum prævalere possit, sed nego, quod præstet tale, ut jam consentire, vel dissentire non sit propria voluntatis; licet præstet auxilium selectum, quod infallibiliter prævalet malo, quod vult Trident. *Seſſ. 6. Can. 5. ubi ait: Si quis dixerit liberum arbitrium motum, & excitatum à Deo, non posse dissentire, velit, anathema sit, & tamen motum & excitatum prædeterminative, impossibile est ut dissentiat, quia impossibile est, prædeterminationem non prædeterminare.* Cum quo tamen stat, ut & moraliter & Physicè excitetur, sed non excitatione, v. g. ad consensum, cum quā impossibile sit dissentire, vide de hoc loco dicta 1. par. disp. 5. n. 440.

No 70 5. Adducit Gonet alias auctoritates S. Thom. quarum plures vide 1. part. disp. 5. n. 420. casq; vult diluere. Opponit tibi loco hīc citato auctoritatem in cap. 8. ad Romanos lectione 3. *Hec vocatio, inquit, est efficax in prædestinatis, quia hujusmodi vocationi consentiunt, dicique illam particulam, Quia, non esse sumendum in sensu causalī, sed illativo, circa quam ejus positionem.*

Conceditur, *Ly quia consentiunt, non habere rationem causalis, quasi ipse consensus conditionatus, causet consensum absolutum, cū enim consensus conditionatus, cum consensu absoluto, sit item realiter, & cū nihil sit suipius causa, infertur legitimè, consensum non habere rationem causalis, causalitate, quā sit in genere efficientis, licet habeat rationem causalis, in genere causā formalis, siquidem discretio formalis, operatio sicut oportet &c. sunt ipse metus consensus gratiosus, de quo dictum & in 1 part. disp. 5. n. 502. sed quārere restat titulo hujus Auctoritatis, cur Thomistæ ponant hanc vocationem esse efficacem in prædestinatis, quia est prædeterminans, cū S. Thomas ponat illam efficacem, quia consentiunt quā illius responsio, est conformis etiā phrasī, doctrinæ nostrorum. Immerit etiam videtur assūmere Gonet, quod Ly Quia consentiunt, significet causalitatem materialē & dispositivam, quārō enim, ad quid disponat ille consensus, non ad prædeterminationem, quia alias consentiremus libere non prædeterminate, quod est contra principia Thomistarum, non etiam disponit ad consensum ex gratia, quia ipse consensus ad seipsum non disponit, nec est sui materia.*

Meminit postea Gonet disp. 8. de Provid. art. 6. §. 2. testimonii ex S. Thoma, etiam a nobis allati, 1. part. disp. 5. n. 422. habetur autem hoc testimonium exceptum in 2. dist. 39. q. 1. ar. 1. ubi S. Thom. docet: *Quod, inquit, determinate existat in hunc actum, non est ab alio determinante, sed ab ipsa voluntate.*

Conceditur interim Gonet, (nam varietatem

exemplarium consulere non erat promptum, cū nostræ Bibliothecæ bello Suetico sint exhausta) quod debeat legi, non Ly non est ab alio determinante, sed ly non est ab alio determinante, sed quārere restat, cur etiam hæc phrasis, non est ab alio determinante, non impugnet prædeterminationem, siquidem consensus ex prædeterminatione, est consensus ab alio determinante, & non ab ipsa voluntate. Quārere item restat, cur ly non est ab alio determinante, non excludat determinationem extrinsecam voluntati creatæ, quārere item restat, cur non erit determinata voluntas ad unam, per modum naturæ, si prædeterminatur ut hoc nonnisi velit.

Conceditur interim, quod loco inibi citato, loquitur S. Thomas, de determinatione voluntatis ad malum, sed si per Gonet datur prædetermination ad materiale peccati, quomodo non est peccatum ab alio determinante, præcipue cum inibi S. Thomas, non faciat ullam etiam aequivalenter mentionem peccati, pro formalium sumptu, Hinc locus hic erit contra Thomistæ.

Negatur Response 1. tertie, quod hoc loco excludatur determinatio solum ea, quæ non sit causa ipsius voluntatis & motus, & quod non excludatur prædeterminatione à Deo.

Conceditur, quod Deus sit causa ipsius voluntatis, & motus ejus, & quod hanc causam semper excipiat S. Thom, dum ait voluntatem se ipsam determinare. Sed quārere restat, ubi docuerit S. Th. quod Deus sit causa voluntatis & motus ipsius prædeterminando ad unum; jam enim ille motus est ab alio determinante, & non ab ipsa voluntate, quod rejicit S. Thomas. Scotus qui in oppositum à Gonet citatur, non loquitur de determinatione, quæ sit, ut hoc nonnisi velit voluntas, sed determinatione, quæ sit per modum illapsus, (ut loquuntur Thomistæ) in animam, quillapsus, in quantum propriè spectat ad intellectuale appetitivum creatum, non convenit causis inferioribus, sed soli Deo, perficiturq; in primis cogitationibus, quæ sunt in nobis sine nobis, & postea, determinata collatione virium, quæ collatio spectat ad causam superiorem.

Conceditur. Quod determinatio actionis, sit in potestate liberi arbitrii creati, tanquam secundi liberi, & secundi determinantis, sed quārere restat, quia consensus erit noster, tanquam secundi liberi, secundi determinantis, si prædeterminatur, ut hoc nonnisi velimus. Conceditur quod remaneat homini dominium sui actus, licet non ita, sicut primo Agenti, sed quārere restat, cur istud ly non ita sicut primo Agenti, verificari aliter non possit, nisi quod Deus nos prædeterminet, cū hoc alii titulis verificari possit. Nam per nos, competit homini dominium sui Actus, sed non ita sicut Primo Agenti, quia dominium Primi Agentis, est a se, & independens; nostrum ab alio, quia creatum.

Rur.

OL
Ri
Z:

Punctum Difficultatis 3.

Decurritur Epistola Hilarii.

EA methodo, quā suprā Epistolam Prospere, nunc etiam decurro epistolam Hilarii, ut appareat quām longē sententia nostra differat à sententia Semi-Pelagianorum, & quām im-merito torqueantur contra nos auctoritates Augustini. Ubique adverteretur, quid ea que-objiciebantur nomine Semi-Pelagianorum Au-gustino, nobis quoque objici possint.

LITERA D. sub finem, *Credendi voluntas donata excludi putant (Semi-Pelagiani) omnem prædicandi vigorem, si nihil quod per eum existat, in hominibus remansisse dicatur.* Per nos autem etiam ipsa voluntas credendi, cū sit su-pernaturalis, est voluntas donata, hinc nobis objicerent Semi-Pelagiani, quid excludamus prædicandi Vigorem. Item per nos, remanet quidem id quod excitetur liberum arbitrium, sed nonnisi gratiā Dei, adjutum.

LITERA E. sub medium. *Quod dicitur, me de & salvareis, unum horum exigit offerunt (Semi-Pelagiani) aliud offerri, ut properat quod exigitur, si redditum fuerit, id quod offerit deinceps invenerit.* Per nos autem illud *Ly Credere non exigitur tanquam profectum ex viribus Naturæ, cū etiam ad illud crede, debeat per nos offerre auxilium, nec tum primum offeratur, ubi præcesserit Credere Naturæ.*

LITERA F. sub initium. *To simonia, ut et illud: sicut unicuique partitus est mensuram faciatur, ad id volunt valere, ut adjuvetur qui copiæ voluntatis, non etiam donetur ut velit.* Per nos autem debet adjuvari homo, ut incipiat velle, adeoque ex dono Dei decet habere ut velit. *Ibidem post medium. Unicuique meritum propriæ voluntatis adjungitur.* Per nos autem nullum meritum adjungitur, nisi ex Gratia.

LITERA G. sub finem. *Nisi inquiunt, quid credat, & in accipiendo voluntate permaneat, non accipit donum Dei.* Per nos autem ut quis credat, ut in accipiendo voluntate permaneat, debet autem accipere donum Dei.

LITERA H. sub initium. *Non ergo, inquiunt Semi-Pelagiani, eligit Deus opera cuiusquam in præsencia quæ ipse donaturus est.* Per nos eligit Deus opera in Præsencia quæ ipse donaturus est, quia ex suæ gratiæ dono profectum.

IBIDE M propè medium. *Dicit, inquit, Apostolus, idem Deus, qui operatur omnia in omnibus, nusquam autem dictum est, Deus credit omnia in omnibus, quid enim credimus nostrum est, quid autem operamur illius.* Per nos autem & quid credimus, & quid operamur, illius est, quia ex dono Dei profectum.

IBIDE M propè finem. *Neminem perseverat, nisi perseverandi virute percepta, hanc tenet accipiant, ut quibus datur, inerti licet, præcedentiis*

R. P.
THEML
zianows
Tom. I.
D. V

Rursus Jus indemne libertatis habetur ex libe-ro decreto Dei, vires contemperatae libertati, itidem ostendunt dependentiam nostri Domini in actu, à Deo, cū tamen Deus à nullo dependeat. *Conceditur*, istud Dominium non esse supremum, esse subordinatum Dei Domi-nio, sed querere restat, cur subordinari debeat, nonnisi ratione prædeterminationis, & non ex eo, quia Deus in liberum arbitrium hoc modo agit, ut illi virtutem agendi, (nempe ipsum auxilium supernaturale) ministret, & ipso operante, medio illo auxilio, & suo concursu, liberum arbitrium agat, quæ S. Thomas, & nostra positi-o, ostendit necessitatem concursus in actu pri-mo spectati prævii, cū & nos salvemus efficaciam gratiæ, & afferamus, debere esse in actu pri-mo, sed negatur, quid ratio illa auxilii præ-vii, debeat esse prædeterminationis.

Conceditur, quid secundum liberum, totam suam libertatem participet dependenter à Deo, sed quomodo salvari potest, quid seipsam tunc determinet, & si dependet à determinatione, vi cuius, hoc nonnisi velit, quomodo salvatā tunc ratione secundi agentis, salvetur adhuc ratio secundi liberi, ostensumque est suprā, quid quando S. Thomas requisivit determinationem voluntatis ab aliquo exteriori, non re-quisivit determinationem vi cuius determinetur voluntas, ut consensus sit ab alio determinatæ, sed determinatione completivi in agen-do, determinatione dantis vires, determinatione offerentis concursum, determinatione stante in cogitationibus, quæ sunt in nobis, sine nobis. Quæ omnia ostendunt, non habere ex se necessaria ad agendum voluntatem, cū Deus omnia necessaria ex se habeat, cō quid illi competit necessitas essendi.

Conceditur, quid sicut Feudatarius, non excludit Dominium v.g. Regis in suum Feudum, ita etiam, quid non excludat dominium quod haber voluntas in suos actus, dominium Dei, sed negatur, quid dominium illud, debeat esse prædeterminationis. Deinde ex eo ipso, quid Feudatarius habet nonnisi feudum, excludi-tur, ne illi competit dominium Regis. Ergo etiam si Deo competit Dominium ut hoc nonnisi voluntas agat, non competit voluntati, nisi ut ab alio determinatæ agat, adeoque non habebit Dominium illum sui actus, sicut nec Feudatario competit regalitas. Denique sicut si non haberet Feudatarius, Jus absolutum disponendi fructuum, quos habet ex feudo, non sal-varetur, quid sit feudatarius. Ergo etiam si non habet absolutum dominium homo, ex jure sibi à Deo concessa suarum actionum, sed actio illius, est ab alio determinatæ, qui habet Domi-nium actionis suæ, quæ actio est quasi fru-ctus voluntatis.

tamen arbitrio proprio tribuatur. Pet nos autem perseverantia divinæ electioni ejusque auxiliis, & non præcedenti proprio arbitrio tribuitur. Intentio autem quæ docet ex prævisiis absolute meritis formari prædestinationem, adhuc illa non tribuetur præcedenti proprio arbitrio sed elevata.

LITERA I. sub initium. Nolunt ita hanc Perseverantiam prædicari, ut non suppliciter emereri vel amitti contumaciter possit. Per nos autem contumaciter Perseverantia amitti non potest, idq; non titulo prædeterminationis, sed ex suppositione, quod detur auxilium cum quo prævidetur quis perseveraturus, jam enim ex suppositione consequenti, non potest non perseverare.

IBIDE M. Eis quantum putant (Semi-Pelagiani) ad obtinendum vel amittendum, evidens est quidem inesse Naturæ, sic se dicere consentur, ut hoc ipso, quod ignorantia veritatis prædicatur, ad beneficium præsentis gratia referendum sit. Per nos autem exhortatio, non instituitur, ad excitandum liberum arbitrium viribus suis comiūsum, licet excitetur liberum arbitrium gratiâ Dei adjuvandum, ita autem exhortatio illa instituitur ut beneficium præsentis gratiæ, non sit ad illam solam referendum, sed & referendum ad illustrationem interiorem, & ad adjutoriorum requisitum ad actionem, quæ nata est sequi, sicut oportet, post illam illuminationem.

COLLIGES, ex adlatis verbis non immerito à nobis dictum supra, quod quando docuit Prosper Semi-Pelagianorum esse sententiâ, Deum præcire qualis unusquisque actione est futurus, sub gratiâ adjutorio, intellectu eis, gratiam prædicationis:

IBIDE M propæ finem. Si sic prædestinati sunt, inquit, ad utramque partem, ut de aliis ad alios nullus possit accedere, quod pertinet tanta extrinsecus correctionis instantia. Per nos autem nec reprobi possunt prædestinati, nec prædestinati reprobati, licet id non procedat ex decreto prædeterminativo, sed ex Prædestinatione, quantumvis eam formatam agnoscamus in adultis, sui compotibus, non sine præconsulta libertate nostrâ arbitrii, camque ita formari, exinde colligimus. Quia nullibi posuit Augustinus, ita nos gratiâ Dei adjuvari ut consentire vel dissentire non sit nostræ potestatis. Unde posuit quidem Augustinus, quod Prædestination amitti contumaciter non possit, sed non posuit an non id sit ex eo, quia selectus est auxilium quod prævidit eventum habitum, licet consentire vel dissentire nostræ sit potestatis. Et hoc expressum est pluribus locis i. part. citatis, & in parti-

culari lib. de bono Persev. Virumque ipius est, quia ipse preparat voluntatem, & utrumq; nostrum, quia non sit nisi consentientibus nobis. Loquendo autem de malis reprobisque explicans illa verba; Propterea non poterant credere, Tract. 53. in Joan. ait: Ideo non poterant, quia hec Propheta predixerat, idèo autem predixit, quia Deus hoc futurum esse prescivit, quare autem non poterant, si à me queratur, Cito respondeo, quia nolabant. Ubi ut vides Augustinus bonorum & malorum discretionem, refert etiam in nostros consensu vel dissensu.

LITERA K. sub medium. Si autem est qualiscunque dolor, qui ad exhortationem corripiens oriatur, hanc ipsam dicunt causam, proper quam vel rejiciatur alius vel alius assumatur. Per nos autem non qualiscunque dolor sufficit; sed dolor supernaturalis, & hic ipsæ supernaturalis interdum habetur in vita, & tamen non assumitur quis finaliter. Interdum etiam non habetur, & tamen non rejicitur quis finaliter, sed in ipso agone doler; Nam Nobis (ut loquitur Augustinus lib. de Corrept. & Gratia cap. 10. & 12.) non est commissum perseverandi arbitrium, ut commissum primo Parenti. Deinde per nos præter dolorem à parte nostra, debet à parte Dei, & quidem principalius ponи decretum prædestinationis, quod illi negabant. Porro quando repetito contra Gonet diximus, non esse Gratiam Dei ejus Naturæ, ut vi illius non nisi consentiamus, hoc secundum suppositam de prædeterminatione materiam dictum est, quod scil. non ex vi præcise gratiæ, id oriatur, facientis, ut non possit vi suâ, oppositum fieri, licet supposuerimus & repetito insinuaverimus ex suppositione consequenti, non posse oppositum fieri.

LITERA L. Putabant Semi-Pelagiani desperationem hominibus exhiberi doctrinâ Augustini de Prædestinatione. Si enim ajunt ita Adam adjutus est, ut & stare posset in iustitia, & à iustitia declinare, & nunc ita sancti juvantur ut declinare non possint, siquidem eam acceperunt volenti perseverantiam, ut aliud velle non possint. Quæ tota doctrina Augustini etiam apud nos tenet. Nam etiam per nos commissum erat & alligatum uni actioni Adami, ut si eam ex gratia Dei implevisset, perseveraret in gratia, adeoq; erat illi commissum perseverandi arbitrium, nobis autem non committitur. Rursus præter bona opera, quæ facere vel non facere est in nostra potestate gratiâ Dei adiuta; Non admittebant ullam aliam à parte Dei prædestinationem, admittimus nos. Unde etiam ut habetur litera M. Non recipiebant eligendorumque esse definitum numerum, admittimus nos. Denique quia admittimus nos, decretum prædestinationis, admittimus eam accipi volendi perseverantiam ut aliud velle non possint. Sed quomodo aliud velle non possunt? Non quidem ex prædestinatione prædeterminativa, sed selectiva

(R)

auxi-

OD
Ri
Z:

Tractatus IV.

194

auxilii, quod prævidetur eventum habiturum. Quando autem dicimus non admississe illos prædestinationem, id ita accipiendum est: non admississe illos Prædestinationem, quæ sit speciale Dei beneficium, ut aliæ notatum est.

IBIDE sub medium putant Semi-Pelagiani sequi ex sententia Aug. quod reprobis, *Nolle iustitiam, inevitabiliter necessitate conjunctum sit.* Quia autem & nos admittimus decretum reprobavitum, sequitur potuisse Semi-Pelagianos objicere nobis, quod & per nos reprobatis, nolle iustitiam, inevitabiliter necessitate conjunctum sit.

IBIDE sub finem. *Quidquid, inquit, libet, donatum sit prædestinatis, id posse & admittere & retinere propriâ voluntate, contendunt.* Per nos autem non quidem ex prædeterminativa prædestinatione, sed ex selectiva auxilii, non potest prædestinationis donum amitti. Unde admittimus prædestinatos quandam perseverantiam percepisse, ut nisi perseverantes esse non possint, ex suppositione, (ut dixi) consequenti, non autem prædeterminativâ, cùm hæc lædat libertatem.

LITERA M. *Et illud pariter non accipiunt (Semi-Pelagiani) ut eligendorum rejiciendorum que esse numerum definitum velint.* Per nos autem definitus est numerus.

COLLIGES ex hac collatione particulatim facta, doctrinæ Semi-Pelagianorum & nostræ, immerito nobis affungi communionem sentiendo, & nominatim loquendo, circa prædestinationem & finalem perseverantiam. In hoc ab illis distinguimus, quia præter bona opera requirimus decretum Dei prædestinativum, nec requirimus universaliter voluntatem perseverandi. Nam infantes & adulti quinon sunt sū compotes, perseverant, & perseverantia non est alligata illorum voluntati, miltò magis non est alligata tantum operibus ex gratia factis in vita, cùm multi deterrimi totâ vitâ, postea salventur, & aliqui totâ vitâ boni, sub finem delinquent & damnentur, debet ergo aliquid altius intervenire, & hoc est prædestinationis beneficium. Si autem requiritur decretum prædestinativum, falsum erit, quidquid libet donatum sit prædestinatis, id posse illos & amittere & retinere propriâ voluntate.

QUÆSTIO V.

Explicantur & concordantur Propositiones quædam.

Praescindendo ab hoc, in quoq; tandem stet efficacia gratiæ, veniunt explicandæ aliquæ propositiones materiam presentem concernentes.

1. PROPOSITIO. *An possit ponere causam remota, eaq; infallibiliter inferens effectum, & tamen salvâ libertate.* Est propositio quam tuerit utraque Schola Thomistica & Nostra in parte. Thomi-

stica à fortiori: quia per illam etiam prædeterminatio, quæ est causa proxima adferendo infallibilitatem, non auferit libertatem, ex nostris etiam aliqui idē dicunt scientiam conditionatam, & prædefinitiones non auferre libertatem, quamvis adferant infallibilitatem, quia sunt causæ nonnisi remotæ, assumuntque ulternis, quod ea quæ adferunt infallibilitatem, sed sunt priora nonnisi subsistendi Consequentia, non autem prioritate physica non auferant libertatem. *Hæc Doctrina*

NON SATIS FACIT. Tum quia, quod habet prioritatem physicam respectu futurionis effectus, & eam infallibilem ita ut oppositum non possit fieri aufer libertatem. Ergo & id quod habet infallibilitatem nonnisi Logicam, infallibilem tamen aufer libertatem. Cujus anterior Ratio hæc est. Quia prioritas illa Logica debet fundari in aliquo objectivo vero, adeoque objectiva infallibilitate, consequenter fundabitur in aliquo & equivalente prioritati physicae. Tum quia hoc ipsum probari debuillet, quod causa remota adferendo antecedentem infallibilitatem, non mutet modum operandi potentia saltem remotæ, qui ipse modus terminus in hoc stat. Definitio libertatis non dicit, quod causæ causis proximis possit sequi, vel non sequi effectus. Ergo etiam causa remota debet esse talis, ut illa etiam polita, possit non sequi effectus. Tum quia per Nostros, si prædestinaremur in consulta nostra libertate, auferetur libertas, quamvis illud decretum efficeret modum causæ remotæ; & sicut ignitio ut communiter dicitur, non solum requirit causas proximas, sed & remotionem impedimentorum etiam remotorum, ita & libertas. Potius ergo debet dici. Scientiam, prædefinitionem, aliaque quæ dicuntur esse causæ remotæ, idē non auferre libertatem, quia in sua infallibilitate innituntur exercitio conditionato libertatis, nec sunt causæ necessariæ ad operandum.

2. PROPOSITIO est. *Gratia efficax infallibiliter etiam antecedenter ad Consummum est operativa.* Et *Voluntas humana liberè adeoque indifferentem grata efficaci operatur.* Hæc duas propositiones debent concordari.

RATIO, quæ videntur esse contradictoria. Nam una asserit indifferentiam alia infallibilitatem. Concordant hoc Thomistæ, quia efficacia decretorum divinorum, non tantum adstringit ad operationem, sed & ad modum operandi liberè, relinquitque in sensu diviso, pollici oppositi. Nostri autem concordant dictas propositiones: quia infallibilitas illa est ex suppositione effectus, indifferentia autem oritur, quia procedit effectus à causis expeditis ad urtumlibet, non ergo ratione ejusdem habetur indifferentia & infallibilitas, consequenter non contradictoriæ dicti termini opponuntur.

ADDO, duas illas propositiones non debet rejicere.

R. P.
THEML
ZIANOWS
Tom. I: e
D. V